

filium libertas exprimit; dignoscres præterea Telamoniū
a terribili: Locrensem a prompto: & exercitus circūstans
adulescentulum luget affixis autem pauimēto hastis alter
nis insistant pedibus: hastisq; innituntur: admonentes plu-
rimi: & capita dolore grauata. Achillē ne a coma discernes
hoc enim amisit post Patroclum interfectum: sed species
ipsum indicet: ac magnitudo: & q; minime comam nutriat.
Luget aut Antilochi pectoribus icubēs: & rogū (ut puto)
ei pollicetur: quæq; ad ipsum pertinent. & arma fortasse: ac
Memnonis caput: reddere nāq; & Memnonē: ut & Hectō-
rē: quo ne in his quidem Antilochus Patroclo minora asse-
queretur. Ipse uero in Aethiōpū exercitu acer ac terribilis
adstat hastam tenens: leoniscq; pelle indutus: Achilliq; arri-
dens. Consideremus igitur & Antilochum: pubescit quidē
supra lanuginē: flaua uero sese effert coma: & leuis est tibia
& modestum ad cursus facilitatem corpus: & sanguis ut in
ebore color uiget. Cuspide eius pectori incidente. Iacet aut
adulescētulus nec tristis: nec ut mortuo assimilēs: clarusq;
ac ridens: nam lætitiā: quam ex seruato conceperat patre:
in facie gerens Antilochus cuspide percussus interiit: & uul-
tum anima reliquit: non ut doluit: sed ut lætitiā obtinuit.

Meles.

Vod ad Enipeum quidē pertinet: & q; Tyro aquā
diligere: ab Homero dictum est: dicit autē & a Ne-
ptuno fraudem: & undæ colorem: sub qua cubile:
hic uero sermo alius: non ex Thessalia: sed ionicus. Amat
Crisheis in Ionia Meletem: is autem ephēbo similis est: &
a spectatore torus cernitur: illinc erūpens unde oritur: bibit
autē minime sitiens: & aquam haurit: et obstrepentē pinde
atq; loquentem affatur: uenereasq; in aquam fundit lachry-

mas. et fluuius (redamat enim) ipsarum gaudet mixtione.
Venusitas igitur picturæ Meles iperī croco ac loto pictus
et Hyacintho: gaudens floris ætate: et delitiosam ac iuue-
nilem prebens speciem: et non insipientem. Dicerēs utiq;
Meletis oculos poeticum quid meditari: pulchrum in ipso
est: q; uehemētes edit fontes: ut rudes atq; imperitis
amnes pingere mos est. Sed sūmis terram radens digytis:
aqua nullo strepitu scaturienti manum subdit. & hic nobis:
ut Crisheidi aqua cernitur: & affidet insomnio ut aiunt. Cæ-
terum non somnium hæc o Crisheis: nec amorem hunc in
aqua scribis. Tui nāq; amore captus ē fluuius: plane noui:
thalamūq; aliquem uobis machinatur: undam tollens: sub
qua cubile erit. Sin autem minime credis: thalami quoq; ar-
tem tibi enarrabo. Tenuis aura undam subiens conuexum
ipsum: circularemq; ac floridum efficit. Nā aduersus solis
fulgor suspense colorem adhibet aquæ. Quid me appra-
hendis puer: Cur nō permittis: ut picturæ reliqua tibi per-
ram. Si uis Crisheida quoq; describamus. Quandoquidē
gaudere inquis: cum de ipsa sermo imoretur. Dicatur igit.
Delitiosa quidē ipsi ē forma: & admodum Ionica: pudor
autem formam decet. & genæ hic fatis est color: coma autē
sub aurem quidē contracta est: purpurea uero uitta exor-
natur: Nereidis donum siue Naïdis uitā esse arbitror. Cre-
dibile nāq; est deas iuxta Meletem haud procul ab ostijs
fontes habentem una choreas ducere. A deo autem dulce
quid: ac simplex intuetur: ut ne præ lachrymis quidē le-
nitatem mutet. & collum propterea & suauius: q; ornamen-
tis caret. Torques enim lapillorumq; fulgores: ac monillia
mediocri quidem forma præditas mulieres non obscure il-
lustrant. & per iouem pulchritudinis non nihil ipsis ad fe-

runt. Turpibus uero: & sane quae pulchris aduersantur. Illas enim arguunt: arguunt: ab his detrahunt: manus consideramus. Molles digyti: & oblongi: & circa ulna candidi. Vides autem et ulnam: quae sub candida ueste candidior uideatur: et papillae rectae splendent. Quae uidna huc musa: Quae uid ad Meletis fontes: Cum athenienses Ionicas colonias duceret: Musae classis duces fuere: sum apum specie. Ioniam namque ob Meletem gaudebat: ut pote qui et Cephalo: et olmeo sit potu suauior. Ipsi igitur hic choreas ducentibus: quandoque occurreris. Nunc uero Musae parcae ita iubentibus: Homero ortum uent. et per filium Meles Peneo quidem dabit: ut argenteis uorticibus sit Titareso ut leuis: atque agilis: Enipeo ut diuinus: Axio pulcherrimus: dabit et Xantho ut a Ioue: et Oceano ut ex ipso omnes. Panthia.

Panthia formosa a Xenophonte quidem ab affectu scripta est. Quae uia. s. Araspan minime se dignum cen-
sebat: nec a Cyro flectebatur: & comunem sibi cum Abradate sepulchrum cupiebat. Quae qualis uero esset coma: & quantum supercilium: & quale iteretur: & quo esset ore nondum Xenophon dixit. Licet in circumscribendis his acerrimus esset: sed uir ad scribendam quidem historiam ineptus: ad pinguedinem uero aptissimus: cum Panthiae haud quaquae occurrisset: Xenophonte uero esset allocutus: Panthiam quale a se coniecit: pigrit. Mcenia o puer: & icestas domos: & pulchras Lydas: Perlus ista agenda: ac rapienda omittamus: quicquid est quod capi possit: & Cræsum: in quem pyra: non ipsi Xenophonti tantum omittamus: ne quaquae igitur nouit pictor: uel Cyro concedit. Ceterae: abradaten: quae ipsius causa mortua Panthiam: posteaque haec innuit pictura: quaeque sit argumentum consideremus. Mutuo hi se amore prosequerentur: & ea sua

ipsius mundum arma uiro faciebat. Pugnat autem ipse quae Cyro aduersus Cræsum ex cursu: qui cum quatuor haberet remones: octo equis trahebatur: iuuens adhuc: ac molli barba: quando & poetae nouellas arbores e terra decedentes miserabiles arbitrant. Vulnera quae de o puer: qualia ab ensis feris. Trucidatio enim ex huiusmodi sit prelij consuetudine. Sanguine autem recenti existente pars quidem arma: pars uero ipsum polluit: non nihil & cono inspersum est. Is utique ex aurea galea hycintinus extat: ipsum illustrans auz. Honeste igitur & haec arma tumulo imponuntur: cum nec ipsa deturpauerit: nec in praelio abiecerit. Cyrus praeterea & alia quae plurima tam Assiria quam Lydia uiro strenuo adfert munera & in curru auream harenam: ex minime signatis Cræsi thesauris. Ceterum Panthia nondum satis apta tumulum mu-
nera affectum arbitrat: nisi ipsa quoque abradata tumulo addatur. Ense autem adeo strenue iam pectus transfixit: ut ne genitum quidem in uulnere emisserit. Itaque os sua ipsius symetria retinens iacet. & per iouem pulchritudine: cuius flos quidam ita inest labris: ut in ipsa etiam defuncta: appareat: nondum suspendit ensem: sed adhuc ipsum capulo continens inhæret. Fusti autem aureo smaragdinos habenti ramos assimilatur: sed suauiores digitum. Nihil namque forma praedolore mutauit. Quae uippe quae ne dolore quidem affici: sed læta decessisse uideretur: quae sponte moriatur. Decedit enim non ut Protefilai uxor his redimita: quibus baccharum more agitata sit: nec ut Capanei: quae ut ex sacrificio sublata est. Sed minime exornatam pulchritudinem: & ut Abradate adhuc uiuente fuerat: seruat: atque abducit. Comam quidem sic atram ac densam humeris: & ceruicem circumfundens: collum uero niueum ostendens: quod

Iaceravit quidem: non ita tamen ut deturpauerit. Vnguū
etenim uestigia q̄ picta sunt longe suauiora. Qui autē ma-
lis inerat rubor: ne defunctam quidem deserit: quem & pul-
chritudo: & uerecundia exhibent. Ecce & nares contractæ
modum: ac basim naso efficiūt: cuius ut falcati rami nigra:
sub fronte candida: extāt supercilia. Oculos autem o puer
non a magnitudine: nec q̄ nigri sunt: Sed quantū insit men-
tis contemlemur. & per Iouē quot animi bona hauserint:
miserandū quidem affecti: suo tamen nitore nondū priuati:
& audentes quidem: intra considerationem uero magis: q̄
audatiam. & qui licet mortem intelligant: nondum tamen
decesserint. Cupidinis autem pedisequum desiderium usq̄
adeo ē oculis ifusum: ut euidentissime ex ipsis effluat. Cupi-
do quoq̄ in operis historia pictus est: nec nō & Lydia: aureo
(ut cernis) sanguinē excipiēs sinu. Cassandra.

Vī in alia alius Andromis parte iacent: & uino com-
q̄ mistus sanguis: quiq̄ ad mensas animam eflant: &
Crater uiri calce petitus: qui iuxta ip̄m palpitat: pu-
ellaq̄ uates: ut stola indicat: Clytemnestra securim: quæ in
ipsam incidet: intuens: Agamemnonem e Troia reditē
hoc pacto excipit: usq̄ adeo ebrium: ut tantum aggredi faci-
nus Aegistus minime ueritus sit. At Clytemnestra peplo
nullum arte quadam exitum habente Agamemnone impli-
cito: ancipitem hanc securim: qua & magnæ caduntur ar-
bores: in ipsum misit. tepidaq̄ adhuc securi Priami filiam:
quæ Agamemnoni formosissima uidebatur: & nemini cre-
dita præcinebat oracula: iterficit: q̄ si hæc o puer ut Drama
consideremus: magna in paruo tragice deplorata sunt: sin
ut picturam: plura in ipsis intueberis. Nam aduerte: faces
hæ prælucebāt: hæc enim noctu forte agebant: at crateres
illipotum

illi potum suggerebāt: quorum aurei igne clariores. Mēsa
uero opsonijs referta: quibus heroes reges uescebantur: &
horum singula incompositè nulloq̄ ordine sita sunt: cōui-
uis nāq̄ morientibus: hæc quidē calcibus deiecta sunt: hæc
uero contrita: illa in ipsis iacent: & calices: quorum nonnulli
cruore repleti: e manibus excidunt: & morientium robur
nullum: nam temulenti sunt defunctorū autem habitus:
hic quidē excisus est guttur: cibi aliquid: potusue hauriēs:
hic uero abscissus ē caput: crateri incumbens. At iste abra-
sus est manū poculū ferentem. Ille e toro excidens mēsam
attrahit: alius i caput atq̄ humeros iacet: poetaq̄ utiq̄ dice-
ret Cymbachus: hic mortī minime credit: hic uero utpote
ebrietatis pedicis iniectis fugere nequit. Iacentium autem
nullus est pallidus: quando quidem in uino morientes non
ita repente color deserit. Quod autem scenæ potissimum
ac maxime proprium Agamemnon tenet: non in Troianis
iacens campis: nec in alicuius Scamādrī ripis: sed inter adu-
lescētulos: ac mulierculas bos ad præsepe: hoc ē quod post
labores accidit: quodq̄ in cœna. Potiora uero & in misera-
tione magis propria: quæ Casandræ euenere: q̄ ipsi cum se-
curo instat Clytemnestra: furibūdū intuens: accomas cōcu-
tiēs: & ulnā aspera: ipsa uero q̄ delitiose: atq̄ ac ^{in uis} ~~in uis~~ ha-
bens in Agamemnonē incidere appetiuit: se ipsa coronas
abiciens: ut ipsum arte contegens. Cæterum sublata iam se-
curo: illuc reflectit oculos: & miserabile quid usq̄ adeo ex-
clamat: ut & Agamemnon reliquo animæ id audiens misera-
tione afficiatur. Hęc enim apud inferos in animarum cō-
uisione ulyssi memorabit.

Pan.

H

Nymphæ Pana inepte saltare ferunt: ac præter de-
corum exultare: superborum hircorum more sese
extollentem ac resilientem. Ipsæ autem suauiores
utiq; saltationem eum docerent: uerum ipsi mētē minime
adhibentē: quā immo insidiantē: ac sinū producentē: circa
meridiem: cum iam omiſſa uenatione dormire dicitur: in-
uadunt. Dormiebat igitur prius quidem remiſſus ac mitis
naſum: & iracundiam ipſius ſomno leniens: hodie uero ſu-
pra modum iracitur: ingruentibus enim in ipſum Nym-
phis: iam quidem Pan poſt tergum uinctus eſt manus: tū-
met & eruribus: q̄ ipſa capere cupiant. Barba uero: quam
plurimi facit: nouaculis in ipſam iniectis abraſa eſt. Echo
præterea conſtituiſſe: ipſum deſpicere: nec amplius alloqui
ferunt. Nec nymphæ cunctæ. Tu uero populatim eas in-
tuere. Naiades enim e coma guttas reſpergunt: qui uero
bulbulcis ineſt ſqualor: nihil ē rore ſordidior. At quæ iubas
florent: æque ac Hyacinthini exorti ſunt flores.

Pindarus.

Apes quoq; ſic exiliter & adfabre piētās tibi eſſe ad-
mirationi puto: quæ: probofcis: ac pedes euidentis
ſime cernuntur: & pennæ: ac ſtolæ color non incō-
grue habet: cum in ipſis uariādīs ars naturā adæquauerit.
Cur igitur non in alueolis ſapientes? Quidnam in urbe: ad
Daiphantæ fores uerſantur? Natus iam eſt Pindarus: ut
cernis. Componit eum ab infamā pater: ut & cōcinnus:
ac muſicus ſit. & hæc faciunt. Puer enim in lauro ac myrti
ramis depositus eſt. Coſciente patre ſe ſacrum aſſecutu-
rum filium: unde & cymbala domi obſtrepebāt: & a Rhea
tympana exaudiebantur: cum in lucem edebatur. Nym-
phæ præterea choreas in eius gratiam duxiſſe dicebantur.

Panaq; ſaltaſſe: memorabant: quem cum iam Pindarus ad
ſcribendum animum appuliſſet: choreas neglexiſſet: quæq;
a Pindaro componerentur cecinſiſſe ferunt. Rhex autē ſta-
tua ad ipſius fores erecta eſt: quæ eſſe lapidea uidetur. exa-
ſperata hic pictura: & quid aliud q̄ exculpra roſidas quoq;
& ut e fontibus uenientes adducit Nymphas. Sed pan ne-
ſcio quem rhythmum ſaltat. Clara namq; ipſi forma: iræq;
nullum inſidet naſo ueſtigium. Quæ uero intus ſunt apes
infantem curant: labris mel inſundentes: aculeoſq;: ne pri-
mo conatu puerum lædant: contrahentes. Exhymetto for-
taſſe ueniunt: & de pinguibus ſunt iclytiſq; ac celebribus:
hoc enim ipſas puto Pindaro inſtillaſſe.

Aiax locrenſis uel Gyrae.

Pelago extantes petræ: ac circa ipſas feruens mare:
Herofq; horrendum in petras reſpiciens: factuſq;
nō nihil aduerſus mare præſeferens: Locrenſis eſt
Aiax: iſta eſt quidem fulmine ſua ipſius nauis: cū autem ex
ea flagrāte exiliſſet: aduerſus proceſſit undas: has quidem
pertransiens: has uero ad ſe trahens: illas pectore ſubhau-
riens. Sed Gyrae aſſecutus (ſunt autem Gyrae petræ e ſinu
Aegæo apparentes: aduerſus ipſos deos ſuperba ac cōtume-
lioſa iactat uerba. Quare neptunus ipſe ad Gyrae pſificiſe
terribilis o puer: atq; hyeme plenus: & crines horridus. At
qui una cum Aiace aduerſus ilium quādoq; pugnabat: ſed
modeſto ac diſſipante: ipſumq; ſceptro confirmabat. At
nunc poſtq̄ contumelioſe agentem animaduertit: ſridētē
in ipſum gerit: & qui Aiace ſuſtinet: ſaxi uertex percutiet:
ut una cum contumelia ipſum excutiat. Picturæ quidē hæc
eſt ratio: quod autē pſpicuū: cādidū utiq; præ undis mare.
Cauernoſæ uero petræ: q; perpetuo alluantur: ueræ e media

erumpit ignis nauis in quē spirante uento: nauis hāc secus
igni: ac uelo utens adhuc currit. Cæterum aiāx ut ex ebrie-
rate respiciens pelagus circūspicit: nec nauim: nec terram p-
spiciens: nec aduētāntem Neptunum formidat: sed adhuc
intentiōi similis. Nondum brachia robur deseruit: & ut in
Hectorem: ac Troianos ceruix erigitur. At Neptunus tris-
dentem iniiciens petræ frustum cum ipso abscondet Aiace.
Reliquæ uero Gyra & quādiu mare: pmanebūt: & imota
nepruno consistent.

Theſſalia.

Picturæ quidem faciēs Aegypto assimilatur: ipsius
uero ratio non Aegyptia (ut puto) sed Theſſalorū.
Nam iuxta nilum Aegyptiorum tellus: at Peneus
Theſſalis terram habitare minime olim permittēbat: cum
montes latissimos campos circūuallarent: fluuiusq; nondū
dato exitu allueret. Neptunus igitur tridente scindet mon-
tes: portasq; flumini efficiet: huic enim nunc operi instat: ut
& q̄ primum expediat: & campos patefaciat. & sublata quæ
est ad scindendum manus: montes uero priusq̄ percutiuntur:
quantum flumini satis sit: distant. Arte autē ipsa id per-
spicue exprimēte: neptuni dextera pariter & cōtracta sunt:
& proiecta: uulnūsque non manus: sed corporis minant. Pictus
est autē non cæruleus nec marinus: sed terrestris. Quocir-
ca & cāpos amplectitur: gaudetq; q; & planos: & largos: ut
æquora uideat. & fluuius iactabundus: cubitoq; adnixus:
(neq; enim fluminibus ut erigantur: mos est) Titareſium
ut leuem: ac potu suauiorem admittit: discedensq; neptuno
se e campis efluxurum facetur: & iam residēte aqua Theſſa-
lia oleis: ac spicis exornata: pulumq; attingens exurgit. Nā
equos quoq; ipsa a nepruno tunc assequetur: cū dormiētis

deigenitale semen ad concipiendum equū tellus exceperit.
Glaucus marinus.

Vm Bosporū: ac Symplegadas Argo pertrāſſerit:
medium iam scindit potū fluxū. & canens Orpheus
placat mare. Hoc autem audit: cantuq; potus sub-
sternitur. Cæterum qui nauī uehūtur castor est: & Pollux:
atq; Hercules: Aecidæq; ac Boreadæ: & quicquid semidei
prouentus florebat. Carina autem nauī inserta est arbor ue-
tustissima: qua iupiter in Dodone ad oracula utebatur. Na-
uigationis autem intentio hæc. Inaurata uerusti arietis pel-
lis apud Colchos sita est. qui Hellen una cum phryxo per
acrem uexisse fertur. Hanc ut capiat: sibi o puer: Iason cer-
tamen facit. Draco enim quidam horredum intuens: som-
niq; negligēs custos hac inuoluitus est. Vnde nauī imperat:
quandoquidem navigationis causa ad ipsum pertinet. &
Tiphys quidem o puer gubernat: hic autem hominum pri-
mus artem minime tēratam aggressus dicitur. At Aphareī
filius Angeus: q; & a maximo peruideret interuallo: & in
profundum despiceret mare: proræ adhibitus: & primus la-
tentia sentiebat saxa: primusq; apparētem salutabat terrā:
uerum nunc & angei aspectus mihi phasmatīs occurſatio-
nem obstupuisse uidetur: a quo & quiquaginta argonautæ
remigationem continentēs. Hercules quidem monstro in-
trepidus permāet: ut pote qui huiusmodi q̄ plurimīs occur-
rerit. Reliqui uero (ut puto) hoc mirū esse aliquid dicunt.
Glaucus enī marinus ab ipsis cernit. Is prisca Anthedona
quondam habitasse: quandāq; in mari herbam gustasse di-
citur. Cæterq; undis correptus ad piscium sedes delatus est.
Magnum igitur quid: ut par est: uaticinatur: est enim artis
peritissimus. Ipſius autem species hæc est. Liquidū quidem

ipsi sunt barbæ cirri: uisu uero candidi: ut aquæ ductus: at
comæ cincini graues: quicquid maris hauserunt: in humeros
fundunt densa supercilia: & ut unum se inuicem contingē-
tia. Heu brachium: quod in ipsum mare exercitum est: undis
perpetuo incidens: ipsa quoque ad natationem leuigans: heu pecto-
ra, quæ ipsi inspersa est lanugo: bryis ac fucarijs algis referta:
Venter subiacet mutatus: ac iam euanesens. Reliquo autē
corpore piscem ipsum esse posteriora sublata: & ad lumbū
reflexa indicant. At ipsorum orbiculatio purpureū habet
colorem. Circumuolant autem ipsum & Alcyones: simul
quidē mortalium res canentes: ex quibus ipsæque & Glacus
transformati sunt: simul uero Orpheo suum ipsarum indicantes
cantum: per quem ne mare quidem inconcinne habet.

Palæmon.

Vi in Isthmo sacra facit populus: esset utique ex Co-
rintho: & hic ipse populus rex: Sisyphum eū arbi-
tremur. Neptuni autem hoc est templum: sensim
quid mari adstrepens: pinuum enim comæ hoc canunt:
taliam o puer Ino e terra excidens significat: quod ad ipsam
quidem pertinet: Leucothea erit: & de Nereidum chorus:
quod uero ad filium. Palæmon ifante utetur tellus. Obser-
uenti autem uectus delphine ei iam appellit: & delphinus
dorsa substratus: ne a somno excidat: placidas nullo strepi-
tu perlabens undas: dormientem uehit. Progredienti autē
ipsi circa Isthmum nescio quid scinditur: ut discedete terra
ei ex neptuno adytum fiat. Qui pueri oppulsum: & que ei sa-
crificare oporteat: Sisypho mihi narrare uideatur. Taurum
igitur hūc nigrum mactat: quem (ut puto) e Neptuni gre-
ge exemit. Sacrificij autem ratio, & sacra faciētiū uectis:
iustaque o puer: ac iugulatio in Palæmonis orgijs cōdantur.

Venerandus enim: atque admodum arcanus est huiusce rei
sermo: utpote quem sapiens consecrauerit. Sisyphus. Oris
nāque habitus iam ipsum sapientem indicat. Neptuni uero
facies si Gyras petras: aut Thessalia mōtes scissurus esset:
horrenda utique: & ut percutions picta esset. Melicertē uero
sibi hospitem faciens: ut in terra habeat: eo ad pulso ridet: &
Isthmum pectora recludet: Melicertæque domū fieri iubet.
Isthmus autem o puer dæmonis quidem facie: atque humi
supinus pictus est: Inter Aegeum uero atque Adriaticum ma-
re: ut æquoribus cinctus a natura situs est Catege: ad ipsius
dexteram obliquus est adulescentulus: ad sinistram uero
puellæ: maria autem hæc pulchra: ac satis tranquilla: telluri
Isthmum demonstranti adfident.

Insula.

Vis o puer sup his insulis ut enauī differamus: æque
ac si uerno eas tempore circū nauigaremus: cū Ze-
phyrus sua ipsius aura spirans hilaræ præstat mare:
Sed tu spōte terram obliuiscere: & hæc tibi mare uideant:
neque concitum: ac cohibens: nec constratum: ac tranquillum:
sed nauigabile: ac uentis afflatum. Ecce ingressi sumus: cōce-
dis enim forte ut pro pede agam: concedo: & nauigemus.
Mare quidem (ut cernis) magnum: insula uero in ipso: per
Iouem: non Lesbos: nec Imbrus: aut Lemnus: sed grega-
les: ac parua: uilla quædam: ac stationes: uel per Iouē ma-
ris stabula. Ipsarum quidem prima tuta est: ac præceps &
natura munita: uerticem omnia speculari ad tollens ne-
ptuno: fluuīda & liquida: montanisque apes pascēs floribus:
quos & Nereides decerpere par est: cum in mari ludunt:
sequentem uero supinam: ac feracem piscatores: atque agri-

colæ una habitant. Comuni autem utitur foro: hi quidem ex terræ cultu: hi uero e maris præda. At Neptunum hunc agricolam in aratro ac bigis exererunt: quæ e terra proueniunt: ei adscribentes: uerum ne admodum terrestris uideatur: aratro inserta est prora: & ut nauigans terrâ proscindit. Geminae autem his contiguæ insulæ: utraq; quondam una fuerant: uerum a pelago in medio scissa: ad fluminis latitudinem diducta est: hoc autē tibi o puer: ab ipsa pictura cognosce licet: insule nāq; scissæ partes: similes (ut uides) atq; inter se pares: ut pote quæ cauæ extrantibus facile coherent. Hoc & Europa olim circa Thessaliam tempe passa est. Nam terræ motus illam quoq; montium compagē dispeccetes scissis partibus signa impresserunt: & lapidū domus adhuc uisuntur: quæ a se auulsa referūt saxa: sylvæq; quātā scissis montibus adhæsisse credibile est: adhuc extat: nam arborum cubilia etiam nunc restant. Huiusmodi igitur insulæ casum arbitremur. Pons autem ita a freto impositus: ut una uideatur: cuius quidem pontis pars nauigatur: pars uero curribus peruia: uides enim: ut ipsum pertrāscentes: & uiatores: & nauæ sint. Propinquam autē isulam o puer: mirum arbitremur. gnis enim isulæ meatus: ac secessus subiens totam succendit: per quos ut fistulas erumpēs flāma horrendos efficit riuos: e quibus ingētes: mariq; undarum instar ingruentes ignis excidunt amnes. q; si quispiā in huiusmodi re philosophari uoluerit: insula asphalti ac sulfuris naturam prebens: cum a mari abrasa fuerit: multis acceditur spiritibus: quæ materiam excitant: e mari adtrahens. Cæterum pictura: quæ a portis canuntur: approbans: insulæ fabulam adscribit: Gigantem uidelicet olim huc detrusum: ægreq; morientis uinculi instar: impositam insulam: at

ipsum

ipsum nondum cedere, sed sub humo existētem resistere: & q; adhuc spiret: hūc ignem: cōminari. Hoc autem & in Sicilia Typhonem uelle aiunt: & i hac Italia Enceladū: quos nondum defunctos: sed perpetuo morientes continentes: aut insulæ urgent: Licet autem tibi o puer ad montis uerticem spectanti haud procul esse a prælio existimare. Quæ enim in ipso cernuntur: iupiter fulmina in gigantem iaculat: at hic iam deficit quidē: uerum telluri adhuc credit: at tellus defessa ē: Neptuno eam minime stare permittēte: Caliginem autem ipsi circūfudit: ut similia factis potius: q; quæ nunc fiunt: uiderentur: collem autem hunc circumnauigabilem draco habitat: thesauri cuiusdā (puto) custos: qui humo conditus iacet: hæc enim fera auro beneuola: & quicquid auri uiderit: amare: ac fouet: dicitur: itaq; pellem apud colchos: & Hesperidum mala: q; aurea uiderent: duo insomnes continebant dracones: sibiq; ipsi uendicabāt: & Palladis draco: qui adhuc arcem habitat: Atheniensem populum auri causa mihi amare uidetur. Quod illi i cicadas ut capiti ornamento essent transformabant. Cæterum hic ipse etiā draco aureus: caput enim elustro extollit inferiori (ut putō) trimens thesauro: hedera autem simlæq; ac uiti bus adumbrata insula se Dionysio dicatam asserit: nunc uero Dionysum abesse: & in continente alicubi bacchari: & quæ hic arcana sunt sileno cōmississe: Cymbalaq; hæc supina: & aurei euerfi crateres: & adhuc tepidæ tibie: sed tympana sine strepitu iacētia: nebridasq; Zephyrus humo tollere uidetur: & sex serpentibus: hi quidem Thyrsis implentur: hi uero præ uino resoluti sunt: ut his dormientibus bacchæ uinciantur: & hi quidem racemi tumescunt: hi uero maturescunt: hi omphaces: hi cœnæthe uidentur: uitium

horas disponente Dionyso: ut perpetuo uindemiet. Racemi autem adeo densi atq; affluentes: ut & a saxis suspendantur: & mari immincant. Quare tam marina, q̄ terrestres aues fructus decerpunt. Nam Dionysus omnibus præter q̄ noctuæ cōmunem præstat uitam. Solam autem illam a racemis abigit: q; mortalibus uinum criminatur. Noctua nāq; oua: si comederit puer: perpetua uita uinum oderit: & non modo uinum haud biberet: uerum & temulentos formidaret. Tu uero o puer ea es præditus audentia: ut ne hūc quidem Silenum ebrūq; ac baccham attingentem timeas: ea uero ipsum aspiciere dedignatur. Sed Dionysi amore captum ipsum meditat: atq; animo inscribit absentem: ut ueretur: oculorum enim bacchæ affectus suspensus quidem: uenera tamen haud caret sollicitudine. Cæterum natura hosce mores componens insulam effecit arboribus constam: pinu uel delicti procera: picea: & abiete: quercubulq; ac cedro. Arbores enim suo ipsarum pictæ suut more. In qua autem insulæ parte feræ uersantur: aprorum: ac ceruorum uenatores: uel tigan: uenabula: in feras tollentes & nō nulli arcus gladios quoq; ac clauas o puer hi ferunt: qui audentes cōminus pugnant. Retia etiam per syluam diducta sunt: hæc quidem ut sinu feram capiant: hæc uero uinciant: illa ut a cursu remouerentur. & ex feris hæc quidem captæ: hæc uero pugnant: illæ iaculantem superarunt: totum autem iuuenis brachium efficax. & canes una cum uirīs uocē tollūt: ut ipse quoq; Echo uenationi insurgere fateatur. Plātas autem insulæ arboricidæ absument incidentes: & hic quidem securim tollit: hic uero impēgit: at hic frequentibus ictibus obtusam tenens acuit. Sed iste abiectem specularur: nūquid ex ea nauis malus cōgrue fieri possit cōiectās: hic nouellas

ac rectas arbores ad remigiū icidit. Rupes autē & abscissum saxum: mergorūq; populus: & quæ in medijs est auis: tali picta sunt ratione. Mergis homines insidiant: nō pro louem carnis causa: atra enim ac morbifera: nec esuriētibus sua uis est ipsorū caro. Medicis uentrem prebent: quo qui uescuntur: stomacho ualidior: ac leues fiunt: somnolenti existentes: & qui igni capiuntur. Noctua enim ipsi ignis splendore inferūt. At mergi ceyca autem: ut & curator sit: & ante ipsos expergiscatur in præde partem accipiunt. Est autē ceyca marina quidem auis: sed frugis atq; ociosa: & ad capiendum aliquid imbecilla: uerum aduersus somnū ualidissima: & quæ paululum dormiat: quo fit ut illis oculos locet. Cū igitur ad cibum euolat: is quidem domi in saxo moratur: hi uero ad uesperā prædæ decimā adferētes reuertunt: & circū uigilantem: quiq; nūq̄ nisi uolētibus ipsis somno opprimatur: dormiunt: q; si doli aliquid aduentantis senserit: huiusmodi altū atq; acutū clamitat: hi uero ex cōpacto sublatis fugiunt: curatorē si quādoq; inter uolandum defecerit: sustinentes: uerū hic adest: ac mergos circūspicit: qui dum inter aues quæ dē stat: Proteum inter uitulos marinos statem refert: dū uero uigilat Proteum superat. Huc autē o puer appulsi sumus: & insulæ quidem nomē ignoro: aurea uero a me saltem appelletur: nī temere huiusmodi poetæ appellationem excogitarunt: pulchramq; atq; omnibus admirabilem. Conditā quidem est: quanta paruas suscipiat regias: neq; enim hic quispiam arabit: nec uitēs colet: fontibus uero scatet: quorum partim liquidos: ac frigidos: partim feruentes edit: est autem adeo fluida: ut & mari undas immittat. Huic igitur undæ feruentes: & ut e lebere uibrati: atq; exiliētes fontes suffundunt: circum quos hæc sita est insula.

fontium autem editionis miraculum utrum solo imputan-
dum: an mari adscribendum sit: hic Proteus iudicabit: uenit
enim ut super hac resuam proferat sententiam. Cæterum
quæ insulæ pars condita sit contemlemur: pulchræ enim
ac præclaræ ciuitatis effigies unius domus amplitudine cõ-
dita est. & regius intus puer educatur: Lusui autem ipsi est
ciuitas: nam theatra: quanta ipsum & collusores hippadas
capiant: condita: hippodromus etiam quidam structus est.
Qui catulorum Melitensium cursui satis sit. His enim equo-
rum uice utitur: ipsosq; & ad iugum: & ad currum cõtinet,
moderaturus nunc sub hisce simijs: quas ministros puer ar-
bitratur. Hic autem lepus heri (puto) introductus purpureo
quidem ut canis: continetur loro: uerum q; uinctus sit: indi-
gnatur: & anterioribus fretus pedibus uincula euadere co-
natur. Pfitacus præterea: & pica: in cõtexta domucula sire-
num more in insula canit. & hæc quidem quecũq; nouit:
cantat: hic uero quæcunq; percipit.

Cyclopes.

 Vi segetes metunt: quiq; uindemiant: non hæc o-
puer ararunt: nec plantarunt: sed spõte nulloq; cul-
tu hæc ipis tellus edit. Sunt eni Cyclopes: quibus:
nescio qua causa poetæ terram uolunt quecũq; gignat: spõ-
te producere. Eos quoq; pecudes pascēs pastores reddidit:
quarum lacte pro potu atq; obsonio utuntur. Hi autem non
forum non curiam: non domum norunt. Sed montium ca-
uernas sibi domos faciunt: sed alios omittit: Polyphemus
neptuni filius ipsorũ ferocissimus hic habitat: unum qui-
dem sup unico tendens oculo supercilium: lato uero labrũ
ascendens naso: & haud secus ac leones truculentissimĩ: hu-
mano uescens corpore: At nunc ne uorax ac tristis uideat:

ab huiusmodi abstinet cibo. Galatæa nãq; ad hoc pelagus
ludentis amore captus est: de monte ipsam cõtemplans. &
ipsa quidem fistula adhuc sub ala quiescit. Est autem ipsi
pastoralis cantus: q; s. candida sit: ac contumax: & labrusca
suauior: q; q; hinnulos Galatæa: atq; urfos alat. Hæc autem
sub ilice canit: cum neq; ubi oues sibi pascantur: neq; quot
sint: neq; ubi tellus sit aspiciat. Quoniam montanus: atq;
acerpictus est. Rectam quidẽ ac densam pinus more qua-
tiens iubam: ex uoraci mento ferratos exerens dentes: pe-
ctusq; ac uentrem: & quod ad unguem tendit: penitus hir-
sutus. & placidum quidem spectat (ut air) quia amat: sed
ferum adhuc ac toruum intuetur: ut necessitate uictæ feræ.
Ipsa uero in molli ludit æquore: iunctorum idemq; sentien-
tium delphinorum quadrigas cogens. Tritonis autem filie
Galatæa ancillæ regunt ipos: si quid superbe ac contra ha-
benas egerint: cohibentes. Cæterum ipsa purpuream ueste
supra caput ad Zephyrum tollit: ut & sibi umbraculum:
& curru uelum sit: ex quo splendor quidam ad frontem ac
caput tendit: nondum genæ colore suauior. Ipsius autem
comæ Zephyro minime diffusæ: madidæ enim sunt: & q̃
ut a uento agitari queant: grauiores. Atqui dexter iacer cu-
bitus: brachium inclinans: digyrosq; ad molem firmans hu-
merum: & ulnæ undis alluuntur: & mæma extat. & ne for-
men quidem sua caret pulchritudine. Planta autem pedis
& quæ cum ipsa definit uenus in mari picta est: itaq; artin-
git æquor: ut si currum regeret. Admiratione digni oculi:
utpote qui intueno ultra prospectum tendant: & cū pela-
gi longitudine abeant.

Phorbas uel Phlegiæ.

Mnis quidem o puer: Cephissus: Bceotius: & a mii
sis minime alienus. Phlegia: autem barbari iuxta
ipsum domuculas ad tempus structas habitant: oii
ciuitates nondum existerent: e pugnantibus aut huc quide
Apollinem (ut puto) uidet: hic contra Phorbas est: quem
Phlegye regem creauit. Q uadoquidem is magnus: ac ge
nis sauissimus. Sed cum ipso Apollo transitus causa pu
gnat: ipso enim uiam: quae ad Phocenses: ac Delphos ducit
obsidente: nec Pythone quispiam amplius sacra facit: nec
pceanas Apollini canit: oiaq; uaticinia: oracula: tripodisq;
fortes derelicta: sunt. A caeteris autē Phlegyis seiunctus la
trocinia exercet. Hanc enim o puer quercum sibi domū fe
cit. & ad eum in hisce regijs iudicandi Phlegye proficiscun
tur. Adeutes autē in sacellū excipiēs: senes quide ac pueros
ad Phlegyae rempu. diripiendos ac redimendos mittit: eū
ualidioribus uero pugnat. & hos quidem lucta: hos uero
curfus: illos pancratio aut disci iactu superat: abscissaq; capi
ra e quercu suspendit. & sub hoc uitam degit cruore. Hae
uero labefacta ramis suspensa sunt: & hęc qdē arida cernis:
hęc uero recentia: at hęc ad caluas deuenere: hiant enī atq;
ululare uidentur uento in ea inspirante. Apollo autem adu
lescentulo pugili adsimulatus ad ipm huiusmodi uictorijs
elatum accedit. & deus quidem o puer cornatus pictus est:
crinesq; contractus: ut expeditiore pugnet capite. R adij au
tem e fronte uibrantur: & risum irae admistum emittit ge
na: oculorūq; euidentes iactus una cū manibus agitant. hęc
autē lora obligarūt: suauiores circa ipsas essent coronae: sed
iam ipm pugilatu superauit: dexteræ enim iniectio efficacē
adhnc ostēdit manū: nec habitū: quo uicerat: soluentē. Iam
autem Phlegyas iacet: & quantum terræ occupet: poeta

dicit: ad tēpus autem sibi processit uulnus: sanguisq; haud
secus atq; e fonte manat. Crudelis autem ac specie truculē
tus pictus est: ut qui hospites epularetur potius: q̄ interfice
ret. Q ui autem celitus descendit ignis: fulmē in quercum
defertur: arborem itaq; combusturum: ut eius tamen me
moriam non penitus deleat. Locus enim in quo hęc: adhuc
opuer quercus capita nuncupatur.

Atlas.

Vm Atlante quoq; Eurytheo minime iubente:
certauit Hercules: ut cœlum ipso facilius laturus.
Eum namq; incuruatum: atq; oppressum: genuūq;
alteri innixum: ac uix consistētem cernebat. Se uero & pos
se cœlum tollere: impositumq; sibi diu sustinere animadu
tebat. Hanc tamen ambitionem nusq; indicat: Sed Athlan
tis se laborem dolere: partemq; oneris posse subire ostēdit.
Ipse uero adeo libenter Herculis pollicitationem admisit:
ut hęc eum sustinere deprecetur. Pictus autē est hic quide
defaticatus: ac deficiens: ut & ex manante sudore colligere:
& ex trementi brachio percipere licet. Hic uero certamen
diligit. Hoc autē & oris appetitus: & deposita claua: & cer
tamen exigentes manus indicāt. Caeterum Herculis qdem
umbræ nulla admiratione digna: si ad certamē inualescit.
Iacentium enim atq; erectorū habitus facile inumbantur:
& hęc ad amissim effingere: nullam p̄feresert sapientiam.
Athlantis uero umbræ supra sapientiam. Sic enim consi
dentis: & inuicē cōcidūt: & extantiū nihil cōfundūt: sed lu
men p̄ter concaua uentremq; excipientia efficiūt: & pro
nuētem Athlantem uidere contingit: atq; hanc antem sen
tire. Q ue uero ad cœlū: quod ipse fert pertinent, pictū qui
dem est quale circa ipas steterit umbras. Taurū autem qui

in caelo est: ursasq; quales cernuntur cognoscere licet: nec non & uentos: picti sunt enim hi quide inter se propinqui: hi uero seiuncti: & his quidem mutua amicitia: hi uero qua in caelo habent: contentionem seruare uident. Itaq; o Hercules nunc quidem haec humeris impones. Flaud multo uero post in caelo bibens: Hebesq; formam amplectens cum ipsis deges. Deorum enim natu minimam ac maximam duces: nam per illam & ipsi iuuenes.

Antæus.

Pluis qualis in luctis illis: ad olei fontem: & duorum athletarum alter quidem colligans aurem: alter uero leonis pelle humerum soluens collefque idonei & columnæ: & caua litteræ. Lybia hæc: & Antæus: que terra edidit: ut hospites uiolenta (puto) lederet palestra certanti hæc: & quos circa palestram (ut uides) occidit: sepelient. Herculem: qui aurea hæc mala iam cepit: quiq; aduersus Hesperides decantatus est: pictura adducit: non quod illas uicerit: sed draconem admirationi est Hercules. & ne flexo quidem (ut aiunt) genu: in ipsa itineris hanelatione sese exiit: atq; ad luctam parat: oculos in cogitationem quadam: ac ueluti luctæ meditationem tendens: ireq; habenas adhibuit: ne ipsum a cogitatione abstrahat. Sed Antæus contemnens elatus est: ut pote qui aduersus Herculem: miserorum filij: & huiusmodi aliquid: seipsum contumelia corroborans dicere uideatur. quod si lucta Herculi cura fuisse: haud secus ac pictus est: natus esset. Nam fortis: & ut arte refertus pictus est: ob pulchram corporis concinnitatem. Est & ingens: & specie supra hominem. Inest ipsi & sanguinis flos: & uenæ tumidæ: ut pote quas quadam subiecta ira. Antæum autem o puer (ut puto) formidas: seram

enim refert, latitudinemq; proceritati fere parem præsefert. & ceruix humeris adnexa, quorum magna pars ad ceruicem tendit. Circūactum ac ueluti torno cōfectum eque atq; humeri, est & brachium, pectora, ac ueter, hæc maleo ducta, & non recta tibia, sed illiberalis, fortem quidem Antæum norunt, colligatum tamen atq; artis ignaræ. Niger est etiam Antæus, utpote a sole infectus. Hæc quidem ambobus, que ad luctam spectant. Ipsos autem etiam luctantes intueris, quoniam immo luctatos: Herculeq; in uictoria: uicit aut eum e terra tollens: quoniam terra ipsum eleuans atq; erigens cum moueretur: adiuuabat: ambigens igitur Hercules: quo nam pacto terra uteretur: medium Antæum supra illa: ubi costæ complectitur: & super scemore recte imponens: itemq; manus cōnectens: hanelantiq; ac contracto uetri cubitum subiiciens spiritum exprimit: acutisq; costis ad epar cōuersis Antæum iugulat. Uides enim hunc quidem lugentem: ac terram que minime succurrat inspicentem. Herculem uero potentem: atq; opere subridentem. Montis uerticem ne temere suspicias: sed deos inde certamen spectare arbitreris. Aurea enim picta est nubes: sub qua (puto) habitant. & Mercurius hic ad Herculem propterea coronaturus accedit: quod sibi in palestra respondeat.

Hercules inter Pygmæos.

Herculem in Lybia dormientem post Antæum superatum Pygmæi inuadunt: Antæum ulcisci dicentes. Fratres enim esse Antæi nobiles quidam: non athletæ quidem: nec pares: uerū terrigenæ: & alioqui fortes. Illis autem e terra exeuntibus concitatur arena. Nam æque ac formicæ terram habitant Pygmæi: forumq; reponunt. Nō aliena autē sed peculiaria propriisq;

manibus culta depascuntur. Nam & serunt & metunt; Pyg-
meisq; bigis praesunt. Securi autem in spicas uti dicuntur;
q; eas esse arbores arbitrentur. Sed o temeritatem in hercu-
lem hi; & dormientem se interfecturos asserunt. At ne uigi-
lantem quidem formidarent. Ipse uero in molli dormit are-
na: cum in palestra labor eum subierit. Totis autem uiribus
hanelitum trahit: somno affatim repletus. Ipse quoq; som-
nus sumpta specie adlat: magni (puto) facies q; herculem
uicerit. Iacet & Anteus. Ceterum ars herculem quidem spi-
rantem: ac tepidum: Antaeum uero exanimum: atq; aridum
pingit: terraq; ipsum relinquit. Pygmeorum autem exerci-
tus herculem circūuallarunt: & una quidem haec phalanx
sinistram petunt manum: haec uero duae choortes in dexte-
ram ut ualidiores castra mouent: & sagittarij: ac funditor;
turba pedes obsident: tibiarū magnitudinē admirātes: sed
qui caput oppugnant: inter quos rex locatus est: cum haec
corporis pars ualidissima uideatur: ut in arcem machinas
impellunt: ignem in comam: in oculos sarculū: fores ori:
ac naribus admouent: ne Hercules eum captum caput fue-
rit: spiret. Haec quidem circa dormientem. Ecce autem ut eri-
gitur: utq; in discrimine ridet; hostesq; uniuersos colligens
in leonis pellem cogerit: & (ut puto) ad Eurystheum fert.

Hercules furens.

Ppugnate o generosi Herculem: procedite: at non
a reliquo abtinebit filio: duobus iam prostratis:
atq; emanu coniectantibus: q̄ honestum herculi.
Magnum quidem uelstrum est certamen: nec his inferius:
quae ipse ante furorem subijt. Verum nihil ueremini a uo-
bis abest: dum Argos inspicit: & Eurysthei filios occidete

arbitratur. Ipsum enim & currum existimantē: & stimulos
in equos ferētē: Eurystheiq; domū diripere minitātē: apud
Euripidem audiui. Fraudolenta naq; est infānia: nec facile
a praesentibus ad absentia traducitur. haec igitur his qui-
dem satis. tibi uero tempus iam est: ut pictura animū adhi-
beas: Thalamus quidem: in quem impetum fecit: Mega-
ram habet: atq; etiam filium: canistra autem: & maluiā: &
molae falsae: schidæq; ac crater: quae hercei Iouis sunt: calcu-
bus dissecta omnia: & taurus quidem stat: hostia uero te-
nelli infantes arae ac leonis pelli proiecti sunt. Vultus autē
accepit hic quidem in gutture: & per molles sagitta pene-
trauit fauces: haec uero ipsi infixā est pectori: & sagitta cu-
spis uertebRARUM mediū ut plane in latus proiectarum
transuerberauit. Ipsorum autem genae madidae: nec mira-
tus fueris si quid lachrymarum: pueris enim aureae lachry-
mae: paruæq; pariter ac magna. Sed uniuersus feruorum
populus furentem circūfistit herculem: ut bubulci petulā-
tem taurum: quidam uincire insidijs parans: alius cohibere
contendens: alius clamitans: hic emanibus pendet: hic sup-
plantat: at illi insiliunt. Ipse uero eorum nihil omnino sen-
tit: sed adeuntes reijcit: ac conculcat: multam quidē expuēs
spumam: rigidum uero ac mirandum ridens: cōrentisq; in
ea: quae facit: respiciens oculis: sed intuitus mentem in ea
abducens: a quibus decipitur. Guttur autem fremit: &
cervix repletur: ac circa ipsam tumescunt uenae: per quas
ad captis latalia tota morbi illatio ascendit. Dirā autē: quae
haec potuit: saepe numero in scena spectasti: at hic non utiq;
spectabis: ipsum enim ingressa est herculem: & per pectus
in ipso medio uerfatur: intus exultās: cogitationemq; pcur-
bans. Pictura usq; ad haec. At poetę obloquūtur: herculēq;
K ij

colligant:& maxime cū Prometheum ab ipso solutū dicāt,
Thiodamas.

ASper hic: & per Iouem in aspera tellure. Rhodus enim hæc est insula: cuius asperrima pars Lindij. Solum uuarum quidem ac ficuum ferax: arationi uero ac uehiculis ineptum: hic autē rigidus: atq; i cruda senecta constitutus: agricola putetur: si Thiodamātem Lindium forte audiisti: sed o temeritatem: Herculi Thiodamas irascitur: p̄ aranti sibi adstans boum alterum iugulat: atq; epulatur huiusmodi cibo admodū adfuetus. Herculi nāq; apud Pindarum fortassis occurristi: cum sub coronā tectum p̄fectus ita totum comedit bouē: ut ne ossa quidem omittenda duxerit. Ad Thiodamātem enim circa uesperam profectus ignemq; consecutus: nam & lapides facile accenduntur: super prunis bouem assat experiens nūquid iam carnes molliantur: & tātum non accusans ignem q; tardus sit. Quæ ad picturam pertinent eiusmodi sunt: ut ne terræ quidem species despicienda sit. Nam ubicūq; tellus paruam aliquā sui partem arandam dedit: similis est (si recte intelligo) non etiam sterili. At Hercules mētis quidem constantiam boui adhibet: suam uero lenitatem Thiodamantis imprecationibus adeo prebet: ut & genam remittat ac relaxet. Cæterū Thiodamas lapidibus in Hercule utitur: & indumentū modus: doricus: qualorq; coma: & in facie sordes: & superior pars genu: & brachiū: quales gratissima tellus suos ipsius athletas reddit: hoc est Hercules opus: & Thiodamas hic apud Lindios uenerāndus: unde arator bos herculi imolatur. Auspiciantur autem sacra imprecātes quæcūq; (ut puto) agricola tūc. At hercules gaudet: Lindijsq; execrantibus dat bona.

Abderi exequiæ.

DIomedis equas o puer ne Herculis esse certamen arbitremur: quas nunc & cœpit: & claua contriuit. & ipsarum quidem una iacet: altera uero palpitat: hanc resultare dices: hæc cadit: iubis barbaræ: & ad unguilas hispida: & alioqui feræ. At præsepia q̄ humanis mēbris: atq; ossibus referta sunt: q̄bus Diomedes ad alendas equas urebatur. Ipse quoq; equarū educator equabulis ipsis uisū ferocior apud eas cecidit. Cæterum hoc herculi q̄ difficillimum fuisse certamen credendum est: cū amore: cuius iussu ut & multa alia: hoc certamen subiit: tum operis haud exiguo labore. Abderum enim semel ab equarū faucibus auulsum fert Hercules. Nam tenellum adhuc: atq; Iphito iuniorem discerperunt. Hoc autem ex reliquijs colligere q̄ facillime licet: pulchræ nāq; adhuc in leonis pelle iacent. Iparum utiq; causa fusæ lachrymæ: & si quid eas amplexatus est: aut conquerens dixit: & uultus grauitas: luctuoso detur: & amatori alij aliud. Columna quoq; pulcherrimo aditās tumulo: aliquem assequatur honorem. Hic autem: non: ut multi: Abdero ciuitatem: ab eius nomine appellandam: condit. Sed certamen in Abderi memoriā constituitur: in quo pugilatu: luctu: pancratio: reliquisq; gymnicijs meditationibus: præter q̄ equis certabitur.

Xenia.

Epus quidem in domūcula: retis ē præda: cruribus autem insidet: anteriores agitans pedes: auresq; arri gens: sed & toto intuetur uisum: nam & post terga respicere: ob suspensionem: metumq; perpetuum cupit. Qui uero arida suspensus est quercui: utrēq; sectus: ac per pedes exutus: canis arguit pernicitatē: qui sub quercu sedet:

quiescens: indicansq; se solum: quæ iuxta lepore sunt: amarae
res copisse. Recese autem ipsas: decem: totidemq; anseres:
nihil opus est tractare: nam totum ipsorum pectus deglabra-
tum est. adipe natricibus auibus illic affluente: q; si fermenta-
tos: aut octablomos diligis panes: illi haud procul in pro-
fundo canistro: & si quid obsonio indiges: ipsos habes: nã
& marathi: & apij: necnon & papaueris participes sunt:
quod somni condimentum est. Sin autem mensæ cupidus
es: hoc ad cocos differas: tu uero quæ minime igne indigēt:
ede. Cur igitur maturos non arripis fructus: quorum ex
utroq; canistro aceruus hic: Nõne nosti te paulo post haud
similes affecuturum? Sed iam rore denudatos. & ne bella-
ria quidem despicias: si mespila: ac lous glandes tibi curæ
sunt: quas leuissima planta in acuto: dictuq; absurdo nutrit
putamine. Valeat & mel: caricarum præsentem massa hac: pa-
lathe appellata: uel si quas ita suaves dixeris crustulas. Eã
autem propria amplectuntur folia: plathe pulchritudinem
præstantia. Puto picturam agri domino xenia hæc referre:
ipse uero forte lauat: pramnea siue thasia spectans uina: cū
dulce mustum ad mensam bibere liceat. ut ad urbem descē-
dens uinaceas: atq; apragmosyne oleat: atq; i ciues eructet.

Mineræ ortus.

ostupescens dñj: ac dea: cum ipsis prædictum sit:
o ut ne Nymphæ quidem a cælo abessent: sed cum
ipsis fluminibus: unde oriuntur adessent: Palladem
armatam nuper e Iouis capite uulcani machinis erumpētē
horrent. q̄ pulchra securis. Nullus autem armorum mate-
riam coniciet: uarios enim ac multiplices suo splendore cœ-
lestis arcus imitantur colores. & uulcanus quoniam pacto

deampelliceat ambigere uidetur. Sibi uaq; propterea esca:
interit: q; cum ipsa genita sint arma. Iupiter autem cū uo-
luptate hanc lat: ut qui maximæ utilitatis causa magnum
subierint certamen. Filiamq; partu exultans cõtemplatur:
nec molestiæ quippiam ex hac re Iunoni: sed haud secus ac
si ex se genita esset: gaudet. & iam populi duo e duabus
arcibus Athenienses: ac R hodiij terra mariq; Mineræ sa-
cra faciunt. & homines terrigenæ: hī quidem citra ignem:
atq; imperfecta: Atheniensis uero populus igne adhibito
ac sacrorum nidore. Pictus est autem tunus ut odoratus: &
cum nidore ascendens. Quare ut ad sapientiores: riteq; sa-
crificantes dea profecta est. R hodijs autem cælitus aurum
defluxisse dicitur: domosq; atq; angiportus adimpletse:
nubem loue in ipsos frangente. q; & ipsi Mineruam noue-
runt. Plutus quoq; demon arcis præest: pictus autem est: uo-
lueris quidem: ut e nubibus: aureus uero a materia: in qua
apparuit pictus est & oculatus: ad eos enim ex providen-
tia accessit.

Tela.

Rostq; Penelopes telam cantu celebras: optime oc-
currens picturæ: & tibi quæ ad telam pertinent cū-
sta habere uidetur: staminibusq; satis interta est: &
sublicijs flores iacent. & ratijs tantum uon resonat: ipsaq;
Penelope lachrymas fundit: quibus Homerus niuē lique-
facit: & quæ texuit soluit. Vide & Arachnen ex proximo
texentem: si non & Penelopen: & seres texendo superat:
qui tenuissima: nec spectatu facilia contextunt. Infelicis au-
tem domus uestibula hec. Dominis ipsam orbam dices. At
aula intus deserta ac destituta uidetur: & ne calumniæ qui-
dem amplius ipsam firman: ac sustinent: q; & concidat:

ac diffuatur: sed solis est habitanda araneis: solet enim animal
 silentio: ac solitudine contexere. Aspice & fila. hoc expuen-
 tes stamen in pauimentum descenderunt: ipsos autem per
 illud descendentes: atq; reciproco meatu ascendentes: per
 aerem uolantes iuxta heliodum: ac uolare meditantes pictor
 ostendit. & angulis adtexunt domos: has quidem latas: has
 uero concauas: in laris ætatem agunt: in cauis hyemant.
 Pulchra igitur & hæc pictoris opera: nam & araneum ipm
 sic tenuiter elaborasse: ac iuxta naturam indicasse: ipsiusq;
 filum laboriosum ac difficile pinxisse: artificis est prudētis:
 atq; adamussim uera referentis. hic autem nobis tenuissima
 quoq; contexuit. Ecce quadrangularis funis ab ipō est angu-
 lis circūiectus: ut mali rudens. Tenuis autem funiculo ad-
 plicata est tela: q̄ plurimos exprimens orbes: quorum a pri-
 mo ad minimū extensi cōtexuntur laquei: æque atq; orbes
 inter se distantes: per quos qui in perficiendo adiuuant ope-
 re: discurrentes remissa intēdunt stamina. Verum & texēdi
 mercedem assequuntur muscas: si quæ telis implicentur:
 capientes. Vnde ne prædam quidem ipsorum præterit: ac
 neglecti pictor. hæc enim pede: illa suprema tenetur pēna:
 ista a capite deuoratur. Palpitant autem atq; agitantur: efflu-
 gere nitentes: ipam tñ nec confundunt: nec dissoluūt telā.

Antigone.

Thenienses pro cadaueribus bellum suscipientes
 a Tydeum quidem: ac Capaneum: & si quis hippo-
 medon: & Parthenopæus: hic sepelient: Polynicem
 uero Oedipi filium Antigone soror noctu extra muros p-
 gressa sepelit: contra edictum: ne quispiam eum sepeliret:
 neue humo: quā in seruitutem redigere conubatur: mada-
 ret. Quæ autem in campo sunt: defuncti sup defunctis: &
 equi: ut

equi: ut ceciderunt: & arma ut uiris excidere. & hoc cruore
 constans cœnum: quo Enyo oblectari ferunt. At sub mœ-
 nibus aliorum quidem ducum corpora magna sunt ac su-
 pra hominem: Capaneus uero giganti assimilatur. Iuxta
 namq; magnitudinem Iouis fulmiue petitus comburitur.
 Polynicem autem illorum instar magnum sustulit Antigo-
 ne: & ad Eteochlis sepulchrū sepelit: fratres in reliquū recō-
 ciliare arbitrata. Quid dicemus o puer de picturæ sapien-
 tia? Luna enim lucem mittit nondum oculis fidam. Stupo-
 re autem referta puella lugere appetit: ualidis fratrem am-
 plectens lacertis: luctum tamen custodū forte aures formi-
 dās cōprimūt. Circūspicereq; oia cupiens: fratrem tamen ge-
 nu in terrā flectens intuetur. Punicæ autem germen sponte
 natum o puer. nam id in tumulo diras posuisse ferunt. q̄ si
 fructum decerpseris: sanguis adhuc efunditur: ignis quoq;
 qui dum iuxta celebrantur: acceditur admirationem affert:
 neq; enim sibi ipsi cōuenit: flammæue miscet: sed in diuersa
 conuertitur: tumulūq; dissidium indicat.

Euadne.

PYra: & quæ ad ipsam iugulata sunt: & quod in ipsa
 iacet: maius q̄ ut hominis uideat cadauer: mulierq;
 sic uehementem in ignem saltum tollens: huiusce-
 modi de causa o puer picta sunt. Capaneum Argis cognati
 sepeliunt. A ioue autem Thebis iterfectus est: cum iam mu-
 rum ascendisset. Audisti enim a poetis: ipsum propterea ful-
 mine ictum: q̄ insolenter in Iouem obloqueretur: & priusq;
 in terram caderet: perisisset. Postq̄ duces: ac reliqui i Cadmea
 ceciderunt: cum Athenienses ut sepeliātur euicerint: ppo-
 situs est Capaneus: alia quidem habens: quæ Tydeus: Hip-
 pomedonq; ac reliqui: hoc uero unū præter omnes ducesq;

ac reges. Euadne namq; uxor super ipso mori destinauit:
neq; ensem aliquem gutturi adfigens;nec laqueo se suspē-
dens:qualia uirorum causa uxores admiserunt: sed in ipm
tendit ignem; nō dum uirum habere arbitrata:nisi & ipam
habeat. Tale est igitur: q; Capanei sepulchro additum est.
Vxor autem ut qui ad sacra coronas: aurumq; elaborant:
quo præclara:disq; grata sacrificent:sic seipsam exornans:
nec miserabile intuens in ignem salit: uocans (ut putō) ui-
rum. Est enim clamitanti similis. Videtur autē mihi caput
etiā pro capaneo fulmini potuisse subijcerē. At cupidines:
sui ipsorum opus facientes pyram faculis accendunt: nec
ignem polluere ferunt:uerum suauiof:ac puriore uti:cum
pulchre amore ufos:eo sepehant.

Themistocles.

Ræcus inter barbaros:uir nō inter perditos: ac de-
g litijs deditos:attica indutus ueste:dicit (ut putō) la-
pienter aliquid ipsos monēs:atq; a delitijs abducēs.
Medi hæc: ac media Babilon: & insigne regium: aurea in
pelta aquila: & rex ipse in solio aureo maculis ut pauo di-
stinctus. Pictor minime laudari expetit: si tiam capitis or-
namentū belle unitatus est. uel Calasirim lineam uestē: aut
eandyn: siue ferarum prodigiosas formas: qualia uariāt ac
distingūt barbari. Sed ob aurum laudem assequatur: quod
ita pinxit: ut animum oblectet. & in quod coactum: & tras
formatum ē: seruet. & per Iouem ob eunuchorum speciē.
& q; aula sit aurea: neq; enim picta uidetur: nam æque ac si
exadificata esset: picta ē. Thus præterea & myrrham senti-
mus: aeris enim simplicitatem ac libertatem sic barbari cor-
rumpunt: halsiferi ac satelites de græco inuicem differant:

obstupescentes: ipsumq; ob res ab eo: gestas admirātes. Au-
dis enim (puto) Themistoclem Nicoclis filium: post diui-
nam Salamina: ubi nam in tota græcia seruaretur ambigē-
tem: Athenis Babilona uenisse: regi q; disseruisse: quid utili-
tatis ipso exercitum ducente Xerxes assecutus sit. Medorū
autem nihil ipsum percellit: uerum ut in lapide stans confi-
dit. & uox haud qua q; nostras: Perfarū more loquente The-
mistocle: id. n. illic elaborauit. quod si minime credis: aspice
ut audientes faciliē oculis significant intelligentiam: aspice
& Themistoclem oris quidem habitu dicentibus similem:
oculorum uero cogitatione errabūdum: q; aliena nuperq;
precepta loquatur lingua.

Palæstra.

ocus quidem: Arcadia: & Arcadiæ optimū: & quo
maxime gaudet Iupiter: Olympiam ipsum appel-
lamus. Nūdum autem luctæ præmium: nec luctan-
di amor: sed erit: Palæstra namq; Mercurij filia nunc in
Arcadia luctam adinuenit: & tellus inuento gaudet: quan-
do quidem bellicum quidem ferrum conciliatum homini-
bus condetur: Stadia uero caltris suauiora uidebuntur:
nudiq; certabit. Certamina quidem: puerili: hi enim elati
circa palæstram exultant: alius post alium in ipsam reflexi:
essent utiq; terrigenæ: nam puella præ fortitudine: nec cuiq;
sponte nubere: nec parere auserit. Sūt autē inter fe certami-
na natura distincta. Optimū enim quod luctæ connexū est.
At Palæstre forma si ephebo assimilet, puella erit. Sin puel-
læ: ephebus uidebitur. Nā & coma non quanta contexat,
& aspectus, utriq; cōueniens sexui, & supercilium: quod tā

amantes: q̄ luctantes negligat: ait enim ad utraq; gentem
ualere: & m̄amas ne luctantem quidem quempiam tange-
re: tantum sibi inesse artis: & ipsa m̄ama ut in adulescentu-
lo molli: paululum extare uidentur. F̄c̄mineum præterea
nihil laudat. Vnde ne uulnis quidem candidis esse cupit: nec
Dryadas laudare uidetur: q̄ se ipsas in umbeis dealbēt: sed
ut quæ cauam Arcadiam habitat: a sole colorem petit: is ue-
ro ut florem aliquem eum inducit: purpureamq; mediocri
ide reddit puellam. q; autem puella sedeat summā indicat
pictoris sapientiam. Plurimā namq; sedentibus umbrā: &
ipsum sessio satis formosa: quod & oleæ ramus in nudo sinu
positus efficit. Nam Palæstra hanc plantā diligit: quando
quidem & luctæ succurrit: & ipsa mortales gaudent.

Dodone.

 Vrea quidem columba adhuc in quercu: in oracu-
lis sapiens. & respōsa: quæ a Ioue: dat. Iacet autem
hæc securis: quam Helus arboricida dicauit: a quo
circa Dodonem sunt Heli. Quercui autem suspensæ sunt
coronæ: q; ut in Pythone tripos: respōsa edat. Proficiscun-
tur autē hic quidē aliquid sciscitaturus: hic uero sacrificatu-
rus: & hic thebanus chorus quercum circūstunt: arboris
sapientiam sibi (puto) conciliantes: q; aurea illic capta sit
auis. At Iouis uates: quos Homerus illotis esse pedibus: hu-
mīq; cubare nouit: rudes quidam sunt: nulloq; apparatu
degunt: aiunt autem ne parare quidem posse: se ipsi enim
Iouem gaudere q; obuia quæq; amplectantur. Sacerdotes
enim hi: & hic quidem coronandi dominus: hic uero sup-
plicandi: hunc placentas disponere oportet. huic molæ ac
canistra sunt curæ: hic aliquid sacrificat: hic alij pellem ui-

et̄imæ detrahare minime permittet. Sed hic sunt sacerdo-
tes dodonides: rigida ac sacra specie: nam sufficionibus: ac
libaminibus exhalare uidentur: & locus ipse odoratus o-
puer ac diuina uoce plenus pictus est. æneaq; in ipso Echo
colitur: quam (ut puto) ori manum apponentem cernis:
quando quidem ahenum Ioui in Didone dicatum erat: ad
multum diei refonans: & donec id apprehēderet quispiam
minime silens.

Horæ.

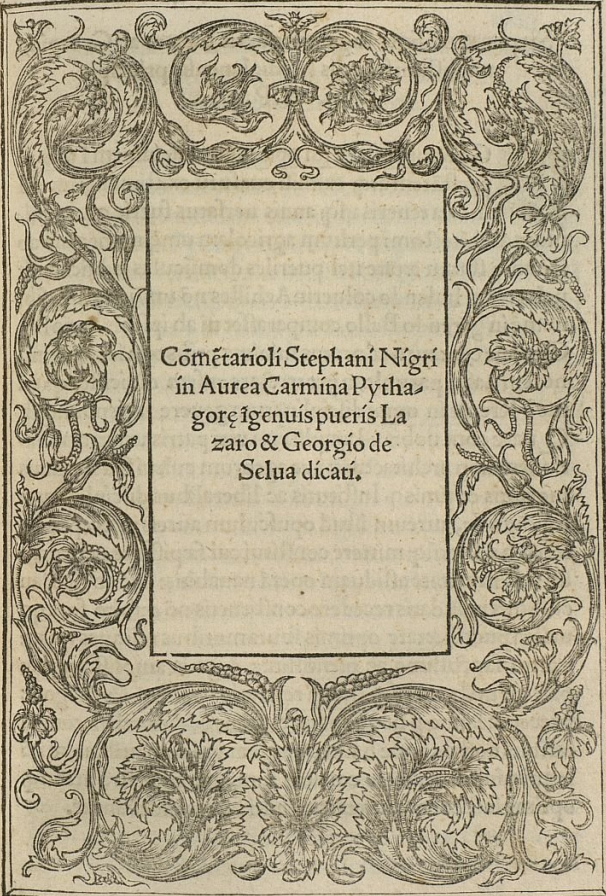

Vod cœli quidem portæ Horis cōmissæ sint: Ho-
merum omittamus scire: atq; habere. Verisimile
enim est ipsum horas cōuenisse: cum Aeternum for-
titus est. Hoc uero quod summo picturæ studio exp̄ssum ē
alij quoq; coniectu facile: Horæ enim corporea specie in
terram profectæ: manus contingentes annum uolunt: &
tellus sapiens existens belle fert annua omnia. Hyacinthū
rosasue ne conculcate: non ad uernas dicam horas: nam sua-
uiora sunt: quæ tunc conculcatur. & ab ipsis horis suauius
quid spirat. & ne inscendite mollia arua: non ad hiberna di-
cam. Nam q; ab horis conculcentur: spicam edent. Flauæ
autem hæ super spicarum comis ambulant: non tamen ut
frangant: aut flectant: sed usq; adeo sunt leues: ut ne cum
segete quidem cadant: Gratum est nobis uites q; autumnæ
les capere fructus uelint: amatis enī horas q; uos pulchras:
& dulcis uini feraces reddant: Hæc igitur pictura agricul-
turam præferunt. Hæ autem Horæ admodum suauis:
artīq; mirandæ. Qualisnam est ipsarum cantus: qualis or-
bis uertigo: & q; post nullius terga eē uideamur: cū omnes
ueluti saltitent. Sublatum autem brachium comæq; de-
missæ libertas: feruensq; præ cursu gena: & una salientes

oculi fabulari fortasse aliquid super p[ict]ore permittunt.
Horis enim saltantibus occurrens ad artem ab ipsis mihi
eile compulsi uidentur: dijs forte significantibus p[ict]ori-
bus maxime conuenire: ne citra pulchritudinem: ac uenu-
tatem pingant.

LAVS DEO.

Impressum Mediolani per Io. de Castelliono
Anno Dñi. M. D. XXI. Mensis Augusti.

Cōmētariolī Stephani Nigri
in Aurea Carmina Pytha-
gorę ignuīs pueris La-
zaro & Georgio de
Selua dicatī.

Stephanus Niger Ingenuis pueris Lazaro ac Georgio
amplissimi fenatus Mediolanensis principis
Filijs. S.P.D.

Ego semper in ea fui opinione ut neminem i ulla re
prestātem atq; eximiu euasuru existimauerim nisi
in ea a teneris usq; annis uersatus fuerit. q̄s. n. opti-
mum architectum; peritum agricolam umq̄ nouit quin ab
ineunte statim ætate uel pueriles domūculas ædificauerit
uel terram ludendo coluerit. Achilles nō umq̄ tantum sibi
nomē in gerendo Bello comparasset ni ab ipsa infantia sub
Chirone centauro educatus minima prius tela iaculari mi-
norem hastā paruulum per trectare ense didicisset quod
me Hercule in omni disciplinarum geuere faciendum est.
Quare cum uobis ad amplissimi uiri patris uestri æmula-
tionem non architecturæ aut agrorum cultui sed ingenuis
moribus optimis q; Institutis ac liberalibus disciplinis ua-
candum sit, aureum istud opusculum aureis præceptis re-
fertur ad utrūq; mittere constitui cui sapissime perlegen-
do si in ista ætate assiduam operā nauabitis; nec ab eius san-
ctissimis mandatis recedere constituetis nō dubito fore qn
uestra puerili ætate optimis ibuta moribus reliquas quoq;
ætates sanctissime ac piētissime degatis amplissimumq;
patrem uestrum usq; quaq; referatis sunt enī Pythagoræ
p̄cepta latino p nos donata sermone additis etiam comen-
tariolis nostris unde haud minorem ut spero utilitatem cō-
sequimini ea. n. dicere conatus sum quæ ad uestra utriusq;
optime instituendam ætatem mihi facere uidebantur.

xlīij
Cōmentarioli Stephani Nigri in Aurea Carmina
Pythagoræ ingenuis pueris Lazaro &
Georgio de Selua dicati.

αὐτὰρ τὸν μὲν πρῶτα θεοῦ νόμῳ ὡς διὰ κενταύριμα. i. Primū
omnium immortales deos uti se se Habent legitime Cole
Saluberrimis humanam uitam præceptis Philosophorum
præstantissimus Pythagoras istruere atq; ornare aggressus:
a Diuinarum rerum Cultu: id est a Religione sumpsit exor-
dium. nec mehercule immerito. nouerat enim uir Maximō
ingēnio: summaq; doctrīna præditus: Beata sancteq; Vita
Fundamentum deorum esse uenerationē. nam si & omnia
& nos ipsi a Dijs immortalibus ortū duximus: Nulli p̄te-
sto est dubium quin & nostra omnia. & nos metipsos dijs
debeamus. Cæterum cū nihil sit quod a nobis dijs immor-
talibus gratius iucundiusq; præstari possit: Quam ut nos
gratos esse ostendamus: Nostramq; in eos gratitudinē uno
demum Religionis cultu illis significare ualeamus: non
iniuria Pythagoras nos omnium primum deos esse Colen-
dos docuit: idq; ut se se habent legitime faciendum admo-
nuit: neq; enim unicuiq; pro arbitrio nouos fingere deos:
nouos religionis ritus induere licet: sed secundum maiorū
leges colendi patrisq; moribus atq; institutis unū quēque
uitam agere oportet. neq; n. Maiorum leges contemnēdæ:
quarum latores usq; adeo sancti: ac pij iter mortales habitū:
ut Comertium cū dijs immortalibus habuisse creditū sint:
eorumq; non nulli deorum nomē ac cultum uiuēdo quoq;
sibi cōparauerint. nam apud ægyptios minas suarum legū
Mercurium auctorem finxit: minos apud cretēses Iouem:
Lycurgus apud Lacedæmonios Apollinē: Zamolixis ap̄d

*tambien en lo
mento Philippo
Bernaldo. bi
de. o puenta
varium*

getas: uestiam: Moses apud iudeos Bīaum deum; dārius
Xerxis pater sextus apd̄ egyptios legum lator deus appel-
latus est: Numa pampilius Romanorū rex secundus a dea
Egeria: uel ut alij uolunt ab una ex musis leges accepisse di-
citur. quod si tantum: & legibus: & legum latoribus a Ve-
teribus illis tributum est: non ne & nos maiorū nostrorum
uestigia sequentes eas & obseruare: & uenerari debemus:
illiscq; semper parere. nam ad mortalim emolumentū con-
ditā: ac perlata sunt: nullaq; est lex quae Plutarcho affir-
mante ad Humanā uitā non spectet utilitatem. ait enim,
το σος βου λεται μὲν ἐνεργετην π. ἰον ἀνθρώπων, ὅν δὲ ὕναται δὲ οὐρανῶν
αὐτοὶ βου λονται παρ' ὅλων, ἐν τοῖς γὰρ εὐθετομένοις ἐν ἀεικονηταῖσι πῖν
ἰθὺς ἀρετῶν. idest uolunt quidem leges uitā prodesse ho-
minum: non possunt autem cum ipsi pati concupiscunt: in
ijs enim qui sibi libenter parent suam indicant uirtutē. est
igitur legibus Parendū: dīscq; legitime colendi: ut boni no-
minis coronam euripide iubente consequamur. ait enim,
Ἰεὺς ἐπιθῆν ἀρεταί, ἀς κελὶ οὐ σκεῖν τέκνον θεοῦς τε Τιμᾶν Ἰούς τε
θεῶν φανταξ ἰονείς, πρόμας Τηκοποῦς ἐλαστάας κελὶ Ἰαῶ τα ἀρετῶν
καλίστων ἐξείς στέφανον ἐν κλάσας ἀεί. idest res sunt uirtu-
tes: quas te Filii meditari oportet. deos colere & qui te ge-
nerunt: parentes: legesq; grāciae communes: quod si haec
feceris pulcherrimā gloriā coronā consequeris. Isocrates
quoq; deos imprimis esse colendos ait: idque cum semper
tum maxime corā uniuersa ciuitate faciendū censuit: quod
ita & dīs sacra facere: & legibus parere uno eodēque tem-
pore uideremur. Quae aurea praecepta oibus quidē sume
esse uenerationi debent: nihil enim nobis recte cessurū spe-
randum: quod dīs inuitis & inceptum & peractū sit. quod
ita esse nostri maiores rati nihil: unquam in consultis dīs *

incipere: nihil abuentibus perficere uoluerunt: quod si
Romanae urbis initia perscrutabimur: Romulum deorum
auspicij: Numam sacris constitutis fundamenta iecisse ci-
uitatis. comperiemus: eosq; omnes cum apud ciues suos:
tum apud externos maxime semper fuisse auctoritatē inue-
niemus: qui in deos pientissimi: ac Magnificentissimi fue-
rint. quid enim regnante Numa finitimos: urbis incunabu-
la tam iniquo aīo ferentes: ne romanis arma inferent cohi-
buit: nempe illius sanctissimi uiri pietas: & in supplicij deo-
rū Magnificentia. nullus enim se unquā ex eo bello uictō-
riā cōsecuturū sperabat: in quo sibi cū sanctissimis ac Reli-
giosissimis uiris: & a sacrificij cultuq; diuino reuocatis:
atq; amoris dimicandū esset. deos enī illis in praēijs affutu-
ros haud dubitabant: qui sibi eorū clemētiā cultu tā seuerō
ac diligenti cōciliassent. Quod & picula docuerūt. Aulus
nāq; Posthumius bello latino dictator in plio apud regillū
lacum cōmissō haud quaquā superior fuisse: nī iuuenes duo
cādidis eqs: ac uirtute insignes in eo cōflictū p romanis pu-
gnassent: quos dictator castorē ac Pollucē haud dubie ra-
tus: comuni titulo dedicauit. at cōtra q religioe cōtepta ali-
quid p ficer conati sūt: nō ne accerbissimas luisse pēnas p-
dunt. Publius enī clodius primo punico bello p iocum irri-
dens cū cauea liberati pulli nō pascere: mergi eos ī aquā
iussit: ut biberent qn esse nollent. Quī rissus classe deuicta
multas ipi lachrimas: magnā rei publicē cladē attulit. unde
cōdenatus a populo ē. Iunius collega clodij eodē bello tēpe-
state classē amisit: cū deorū auspicijs haud paruisset. quare
sibi mortē dsciuit. qd. C. Fla. nē ob neglectā religionē ma-
gno Rei pu. uulnē apd̄ trafrimenū cecidisse a caelo scribit
quae nos Exēpla docēt: nihil esse nobis in deorū contemptū

auspicādum, rogabis tu me fortasse hoc loco: quid sit deus: unde hoc nomen declinatum sit: & ecquid ueterum poetarum quempiam unum tantum esse deum affirmātem ostēderim: deus est ut ipse cuius carmina interpretamur Pythagoras ait: animus qui per uniuersas mundi partes: omnēq; Naturam comeans: atq; diffusus: ex quo omnia quæ nascuntur animalia uitam capiūt. Anaxagoras deum esse dixit infinitam mentem: quæ per se ipsam mouetur. Antisthenes multos quidem esse populares deos: unum tamen naturalem summæ totius artificem, Cleāthes & Anxímenes æthæra dicūt esse summum deum. Chrysippus naturalem uim diuina ratione præditam: interdum diuinam necessitatem deum nuncupauit. Zēno diuinam naturalemq; legem, Aristoteles unam mentem mundo preesse testatur. Plato qui omnium præstantissimus iudicatur τὸν τῷ παντὸς κυβερνητικὴν μέγιστον δαίμονα ὀνόμασε. i. omnium rerum gubernatorem maximum demonem appellauit Thales milesius deum ait eam esse mentem: quæ ex aqua cuncta fingeret. Cicero Tusculanarum libro primo deus est inquit mens soluta quædam: & libera: & segregata ab omni concretionē mortali omnia sentiens: & mouens: ipsaq; prædita motu sempiterno. cum a Simoniæ quæsiuisset Tyrānus hieo quid esset deus: deliberandi sibi unum diem postulauit: cum idem ex eo postridie quæreret biduum petiuit: cū sapius duplicaret numerum dierum: admiransq; Hieo quereretur: cur ita faceret. Quia quanto diutius confidero inquit: tanto mihi res uidetur obscurior. quod autem ad nominis deriuationem atinet, ego deum ἄπὸ τοῦ θεοῦ deductū puto. est enim θεός græce idem quod apud nos deus: dictusq; est ἀπὸ τοῦ θεῶν id est a uidendo: quod ipse omnia contempletur:

xlviij
& uideat nonnulli ab αἰθέρα quod est uero deriuatum uolūt. alij a θεός quod est curro: quod omnia assequatur. Quidam a θεός quod latine sonat acute audio: quod inuocantibus præsto adsit, uel a θεός quod est facio quod omnium sit author actionū Apollodorus dictū θεόν hoc est deum cēsuūt: quod sit causa ut solis ac lunæ radij inspiciantur, sunt præterea qui deum nomē esse latinū malūt: dictūq; uel a dando: quia mortalibus omnia dat comoda: uel a desum quod nihil ei desit: sed de etymologia satis, quod autē ueteres quoq; unū quod esse deū: sed uarijs multiplicibusq; appellatiōibus, p eius uibus denotatū cēsuerint: Testes sunt cū alij quā plurimū: tū iprimis poetarum celebrimus Sophocles, qui de deo loquens ait. θεός τῶν ἀλθεῖαις ἔσθ' ἐστὶ θεός ὅς ὄντων ἢ πύξην καὶ γαῖαν καὶ κρήνην πάντας περὶ ὅσων οἱ ἄμω καὶ ἀνέμων βίαια θνητῶν δὲ πολλοὶ κερδῶν πλοσώμενοι ἰερὰ μυσθὰ παμπάτων παρεμφυγὴν θεῶν ἀγαλμάτα ἐκλήθων ἢ χαλκῶν ἢ χρυσοπέπλητων ἢ ἐλεφαντίνων Ἰούππουσ. θυσίαι τε ἱερωτοῖς καὶ κελεύει ἀπανυγείρει στέφορτες οὐτως ἐσαρσέν νομίζομεν. horum uerborum sensus talis est, unus si uerum fateri uolumus unus est deus: qui cælum fabricauit: & longam terram: iucundūq; ponti tumorem: & uentorum uiolentiās: mortales uero multū corde errantes: erexit mus ad nostrarum cladium solamen deorum marmoreas æneas: aut aureas: aut eburneas statuas: hisq; & sacra facimus: & solemnīa festa celebramus: ita namq; nos pietatem colere arbitramur, sed quid diutius in his moror: cum nulla sit fere gens tam feris moribus: tam barbaris institutis: quæ deos non nouerit: notos non ueneretur. Quia ipsa quoq; animantes usu rationis carentes deos adorant: nam in mauritanīa saltibus ad quendam amnem mitescente luna noua Elephanrorum greges conueniunt: ibique se purificantes

nomen inclinatum uolūt q̄ corum animæ corporis carcer
solutæ in aere uersentur: indeq̄ hæc speculentur inferiora.
non desunt præterea qui heroas. *ἡρώων ἀρετῆς*. i. a uirtute
nuncupatos cēseāt. Orpheus. *ἡρώων ἀρετῆν λέγει*.
idēst heroum matrē ait esse uirtutē. pars *ἡρώων ἀρετῆς*.
i. a dilectione & cōiunctiōe deorū deducit: deos. n. mulierib.
bus iūctos aut deabus uiros herouū gēus pcreasse fabulant
Plato herouū nomē ab *ἥρω* quod est dicit inflexū esse cēset
eo q̄ sapientes fuerint rhetores: nā heroes rhetores qdam
& disputatores esse uidentur unde sophistax quoq̄ genus
Heroica ples existit. *ἡρώων ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς*
μαρτυροῦνται. & inferos demōes cole legitima faciēs Demones
M. Tul. Lares Apuleius modo lares mō genios appellat
cū nō ignoraret Pythagoras deorū alios supos: alios iferos
appellatos: de cælestibus locutus nunc manes quoq̄ rite
colendos docet: nec temere legitima faciēs additum putēs:
alijs. n. hostijs atque cerimonijs antiqui sibi inferos alijs su-
peros conciliabāt. inferi. n. pullis hostijs plurimū oblectari
credebantur steriles præterea hostiē inferis offerēbātur q̄ ipsi
quoq̄ iferi steriles essent. cū eximia superis uictimæ totoq̄
de grege lectæ dicarent. *ἡρώων ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς*
μαρτυροῦνται. i. & Parentes honora & genere proximum quēque
recte nos quidem admonuit philosophorū princeps Pytha-
goras ut secūdum deos immorales parētes ueneremur:
quibus tantum tribuendum est: ut Sophocles poetarū præ-
stantissimus dicere non dubitauerit. *ἡρώων ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς*
μαρτυροῦνται. quæ uerba significant nobis parētes æque ac
deos colendos esse: nulla. n. a liberis in parētes tanta officia
proficisci posse sibi persuadebat: quæ eorū in nos beneficijs
respōderent: nisi diuini quoq̄ honores adderentur. nam ut

honor Parentibus

Quintilianus ait persolui gratia nō potest nec malo patri.
Phocilides quoq̄ qui usque quaque sanctissimis scæter præ-
ceptis parentes post deos colendos præscripsit ait enim.
πρῶτον θεῶν τιμὰ μετὰ ταῦτα δὲ σέβειν ἀνάγκη. primum deos ue-
nerare: postea uero tuos Parentes. quod profecto nemini
est dubium. cui enim excepta diuinitate magis debemus
quam genitoribus nostris: qui in nobis cum educādis: tum
erudiendis nullum declinauerint laborem maiorq̄ in dies
subeant discrimina: ut necessaria nobis suggerant quod cū
non ignoraret altissimi consiliū uir coriolanus iniqua pa-
triae salutem maternæ pietati concedere nequaquā dubitauit:
quo uno egregio facinore sui memorem iā eternum profo-
gauit: multa sunt quæ superiorem aphyricanum insignem
reddiderunt: ob singularē tamen in paterno discrimine pie-
tatem maxime celebratum. quid de. L. Manlio Torquato:
quid de. M. Cotta dicam: quorum egregiam in parētes pie-
tate nulla unquā tacebit aras. solo ille atheniesiū legū latorū
interrogatus cur nullū suppliciiu cōstituisset in eū: q̄ parētē
necasset respōdit. se id neminē facturū putasse. neq̄. n. unquā
fore suspicatus erat: qui truculentas in eos pferitū manus
exerquerent: a quibus uitam ac cepissent. proximum deinde
quemque colendum censet: quādoquidem ita natura cōpa-
ratū est: ut inter omnes homines sit quādā societas: ac benī-
uolētia: maior aut ut quisq̄ pxime accedit. unde fit ut ciues
potiores sint quam peregrini: propinqui quā alieni. merito
igitur iure ppinquitas est proximus quisq̄ obseruandus.
ἔστι δὲ λαὸν ἀρετῆς ποιεῖν φίλον ὁσὶς ἀρετῆς. aliorū quoq̄ opti-
mum quemque tibi uirtute cōcilia cū genere ppinquos ue-
neratione quadā psequi nos debet Pythagoras ostēdisse:
pbissimum deinde quemq̄ i amicitiam uirtute asciscendū

Amici

Cōmonuit. & recte quidem : ea.n.amicitia quæ uirtutis ac
 probitatis fundamenta haud sortita est : cito dilabatur:ac
 dissipetur necesse est . Nam cum triplici precipue de causa
 amicitia conciliari soleant:uoluptatis,s.utilitatis:ac uirtu-
 tis: ea demum firma ac stabilis ueraque amicitia existimari
 potest : quæ ab aliqua:uirtutis opinione profecta sit:qualis
 Scipionis ac Lælij habita est: Thesei Pyrithoi:Achillis Pa-
 trocli:Orestis Pyladis:Phinitia Damonis:Epaminūda Pe-
 lopida . pulcherrima namq; & maxime naturalis amicitia
 per se & propter se tantum expetenda est,nec est uerus ami-
 cus appellandus:qui non æque in amicum atque in se ipm
 affectus sit : immo multa non nunquā pro amico faciendā
 æquo animo sunt: que pro nobis metipsis nunquā facere-
 mus.at qui utilitatis cogitatione amicitias colunt : sublata
 utilitate amici esse desinunt. quare summopere Cauēdum
 est:ne in eiusmodi amicitias incidamus : quæ tum denique
 quam sint penitendæ sentiuntur: cum grauis aliquis casus
 nos eas experiri cogit . est igitur isocratis illud in animo ac
 pectore habendum *Φίλους κτῶ μὴ πάντα τὰς βελομένους,*
ἀλλὰ τὸς τῶ σὺς φύσας ἀξίως ὄντας quæ uerba latine
 sonant:ne uolentes omnes in amicitiam suscipias : sed eos
 tantum:qui ingenio & moribus te digni extiterint. quod si
 recte iudicare uoluerimus ueram amicitiam tria maxime
 expetere comperimus : uirtutem,s.ut bonum:consuetudi-
 nem ut dulce:ac iucū dum: usum ut necessarium.nam cum
 iudicaueris diligere oportet: eiusq; consuetudine oblecta-
 ri:quem amaueris:nec nō cum usus fuerit ad eius præfidū
 confugere:quæ fictis simulatisque amicitijs haud cōtinger
 solent,sunt itaque uirtute præditi nobis ut diuinus ait Py-
 thagoras per uirtutē conciliandi:ut ueræ ac solidæ amicitie

firmissima iaciatur fundamenta. *πείσει δ' ἔτι καὶ λόγοις ἔγροιπ
 τὴν πωφελίμοισι* id est benignis autem cede & pare sermoni-
 bus operibusque utilibus paratis amicis eorum benignis
 admonitionibus esse parēdum docet Pythagoras:nouerat
 enim amicos sæpe monendos esse : & obiurgandos:& hæc
 omnia amice accipiendā: cum beneuole fiant. audiendā est
 enim ueritas:nec obsequijs peccatis indulgētibus fidendū:
 quibus sæpenumero in fraudem impellimur : agimurq;
 præcipites,unde non absurde Plutarchus.*ὡς περ οἱ κόρηες
 παρερέυοντες ἐξερύσσουσι τοὺς τῶν νεκρῶν ὀφθαλμοὺς ὅυ
 πως οἱ κόλακεις τοῖς ἐπαίνοις τοὺς λογισμῶς διαφθείρουσι* id
 est quemadmodum corui cadaueribus infidentes eorum
 oculos effodiunt:sic adultores laudibus blandisque affen-
 tationibus hominum mentes corrumpunt: ac peruertunt.
 non est igitur spernenda ueritas: sine qua amicitia esse non
 potest. quod si secus fecerimus stultorum numerum augere
 nemini non uidebimur nam ut Heliodus prudēter cecinit
 omnium sapientissimus ille nō iniuria nuncupādus est:cui
 quod opus sit ipsi ueniat in mētē : proxime accedere:q; alte-
 rius bene inuentis obsequatur:qui uero nec quid sibi maxi-
 me conueniat:excogitare poterit: nec aliorū bene inuentis
 obtemperauerit : is i infimo ac teterrimo hominum genere
 collocādus est igit amicitis recte nobis cōsulentibus haud
 secus auscultādū, ac dū nauigamus nauis gubernatori dili-
 genter parere consueuimus. sunt quoque bonæ ac condu-
 cibiles amicorum operationes imitandæ:nec quicquā quod
 a uirtute desciscere uideatur cōmittendū:si ad extremam
 usque ætatem amicitiam perducere cupimus. *μὴ δὲ χθραρε
 φίλου σου ἀμαρτῆρας εἶνεκα μιμεῖσθαι ὄφρα δύνῃς ἀνταμιεῖσθαι
 ἀνάγκης ἐπιθυμίας* id est amicū propter exiguum aliquod

peccatum inimicū ne facias : quod fieri a te poterit potētia
 enim ppe necessitatem habitat. salutare pceptū; quo nos
 Pythagoras monet; ne amicū obleue aliquod delictū dese-
 ramus ita. n. sit ut nram in amicū amicitia futilē atq; inanē
 fuisse ostendamus. quū etiam ut scipio dicebat si minus fce-
 lices in diligendo fuimus ferēdum id potius est: quā inimi-
 citiarum tempus cogitandū. nā quo maior fuerit amicitia:
 eo grauiores exardescit inimicitia: quo nil pfecto turpius
 dici potest. quid enim fœdus ē cū eo capitali odio discide-
 re; qui cum familiarissime uixeris. ferendum ē igit̃ quo ad
 fieri poterit. quod si necessitas forte inciderit : ut amicitias
 dimitte cogamur: cōsuetudinis remissioe eiusmodi amici-
 tia leuadæ erūt: ac potius disfluēde: quā discindēdæ: neq; n.
 necessitati resistere possumus. nam ut ait Echylus ἡ τὴ σ
 ἀνάγκη σὶ τῶ ἀνεπιτοῦ σθένος. i. necessitatis uis impugnabilis est
 & Sophocles τὴ σ ἀναγκὴ ἀστυχισοῦ οὐκ ἔστιν ἐδὲν μὲν ἄνδρῶ
 ποιοῦ κτλ. i. necessaria fortuna nullū est maius hominibus
 malū. & ut i grecorū puerbio ē necessitati ne dii qdē oblat̃.
 ταῦτα μὲν οὕτως ἰσθι κερταίν. ἀειδίξω τῶν δι. γαστρος μὲν πῶ
 τισα καὶ ὑπνον λαγνείας τε καὶ θυμῶ. i. hæc quidem hoc pacto
 scias atq; obserues. cæterū studendū tibi quoq; est uerrem
 primū ac sōnū uincere: libidinēq; & irā. uētrī oīum primū
 obfistēdū: atq; imperādū: ait Pythagoras: cibus enim haud
 modeste sumptus corpori pariter atq; aīo nocet: & quo pin-
 guiore aqualiculū eo minus solertē reddit mentē : & ut ait
 ille γαστρε παχέια λεπτὸν νόον ἐπὶ κτείν. i. obesus uēter mētē
 non parit acutā Chares quoq; de uētre hæc nō incongrue.
 γαστρος δὲ παχέια πασσιν ἴππων κερταίν. μόνη γαστῶρ πᾶστων
 οὐκ ἔχει λαρεῖν ἀείδῃ τῶ δέοντος ἐνδὲ ται. ἀλλέον ὅστις δὲ μὴ γαστρος
 κερταίν ἔσῃ σῃτα ται. ἔ. ἀλλέω ἔσῃ νεκῶσ ἔχει κακῶ. i. omnē uētrīs

habenam contrahere studeas: solus enim ob ea quæ pcepit
 nullam habet gratiam : plus autē quā par sit semper idiget
 quicunq; uētrī temperat̃ ignorat: malis plura habet mala.
 Crates quoque Philosphus ad iuuenes scribens ait. ἐπιθε
 πῆσθαι μὲν καὶ καὶ ἀνεπιτοῦ σθένος καὶ τὸν μὴ ἀνεπιτοῦ
 τα γὰρ τὰς μὲν ἔροι τὰς ἀποθεῖ ὡς πρὸς ἔ. παρα τῆς κέρμε
 ὁσέμενα τὰς δὲ βίους ἀποβῆ λυσε. i. assuescite lactis ac panis
 alimēto uti & aquā bibere: piscēq; & uinū ne libetis quidē:
 hæc etenim senes quidē ut circes ueneficia effert̃: iuuenes
 uero effocinant. est igitur i cibus ac potionibus tēperantia
 ac frugalitate utēdum: ut libido quoq; omnisq; lasciuia ex-
 tinguat̃: ait enim Terentius sine cerere & baccho friget
 Venus. nam ut uino modice sumpto nihil ē corporis uiri-
 bus utilius: ita nil aliud uoluptatibus perniciosius si mo-
 dus absit. Q uocirca uentri tantum indulgendum: quantū
 bonæ ualitudini satis sit: ut silicet cibus famem sedet: potio
 sitim extinguat. estq; ut iquit̃ Socrates edendum ac bibēdum
 ut uisum: non ut quamplurimi faciunt uiuendum
 ut uentri inseruiamus. corporis enim sanitas in mediocrita-
 te Humorū consistit: & a mediocritate conseruatur: super-
 fluitas igitur corrumpit hinc ortum est & uulgare prouer-
 bium: plures interficit gulla quam gladius Tragediarum
 nobilis scriptor Euripides infinitus inquit in gracia malis
 existentibus: nullum est athletarum genere deterius qppe
 qui uentri inseruiant & inuitiles sint. grecos quoq; uniuersos
 reprehendit q; ad huiusmodi hominum spectacula con-
 uenirent. quis Aftydamantis milesij uoracitatem non con-
 tēnit: qui ab Ariobartene perfa ad cænā uocatus oīa se esu-
 rū: quæ cūctis parauerat cōuiuīs pollicitus ē: idq; pmittēte

aluring

psa re ipsa effecit. nam quæ nouè uiris parata fuerant: solus
cæteris admiratione quadam spectantibus deuorauit quid
utilitatis ex nimia ciborum appetentia cambles lydoꝝ rex
fuerit affecutus: Xathus i lydiacis memorat q̄ adeo bibax
fuit: et uorax: ut uxorem noctu deuorauerit: & cum ma-
ne in ore suo eius manum inuenisset: sibi manū coficiuerit.
Nicolaus peripateticus in ceterisima historia scriptū reliq̄t:
Mithridate poticū regē τῆς πολυρασίας καὶ πολυσοσίας cer-
tamen proposuisse: atq; i utroq; superiorē fuisse. cū certami-
nis p̄mum argenti esset talentū. quæ uictoria maiori tanto
utiq; regi dedecori fuit: q̄ quantas unq̄ a romanis ducibus
acceperit clades. βοιωτίας ὅς hoc est Bœotiasus in rudes ac
penitus insensatos adagium est. q; bœotij: ut Eubulus ince-
cropibus: Mnesimachus in buliride: Alexis in trophonio
& Achæus in certaminibus testatur uetri ac. gulæ inseruiē-
tes crassa fuerint mīnerua. unde prepellus qdam ab Erato
sthene quid sibi d Bœotijs uidere? interrogatus respōdisse
fertur. τί γὰρ ἄλλο; τοιαῦτα ἐλάλουν, οἳ ἂν ἦν τὰ ἀγροῖα φ
ἢ ἢ λαβόντα πῶσοι ἐῖαστο; χωρεῖ. quæ uerba significāt eum
fuisse bœotioꝝ iter se sermonē quo uasa si loquēdi dæutra
facultas uterent̄ quantū. s. unufquifq; esculetū poculetū ue
caperet. quo qdē sermōe quid homini esse turpius pot. ē. n.
pecoꝝ: nō eorum qui rationis participes sint: uetri i seruire
Aristo. philosophus polemonē ait academīcū ad cœnā uo-
catos monere solitum: ut suauēs nō in presens tātum uerū
etiām i crastinum biberent portiones. quæ quidem stolidā
exhortatio nos utiq; camelis similes reddet conatur. qui ut
Pl. testatur: sitis patientissimū: cū bibendī data est occasio in
preteritum implentur & in futurum quæ uini ingurgitatio
ciborumq; supra modum cōgestio q̄ corporibus nostris sit
pniciosa

hi.
perniciosa. Is demum nō ignorabit: q̄ cūq; illud Timothei
Cononis filij dictū. In memorię Thesauꝝo repofuerit. qui
tenuissima parcissimaq; cœna i academia a Platōe acceptus
inquit: ὅς οἱ παρὰ πλάτωνι δεῖπνον ἔμελλεν εἶναι καὶ τὴν ὕπερβειαν καὶ τὴν
ἰσορροπία. quæ uerba latine sonāt eos bene postridie ualere:
qui apud Platōnē pridie fuerint cenati. quare Hegisander
in cōmētarijs retulit Timotheū. postridie Platoni obuium
factum dixisse ὁ μὲν ὦ πλάτων ἐν δεῖπνῷ εἶμι μὲν λαβὼν ὅς ἐν
ὑπερβείῳ ἢ τῷ ὑπερβείῳ ἢ μὲν εἶμι. hoc est uos o Plato melius
cœnatis in sequentem q̄ in p̄sentem diem. quis de Pythago-
ræ frugalitate ambiget. cum & ip̄e ceteris frugalitatem p̄ci-
piat: & lycon lasseus per q̄ modicis fuisse cibis contentum
testetur. Aristides: Epaminandas: Phocion Phormio impe-
ratores parcissimi fuisse uictus produunt Megacles de uiris
inclitis scribēs μείνωσ inquit uορεῖω Romanoꝝ Imperator
ἐπὶ τοῦ ἡλίου hoc est in rapis degebat totum tempus quare
cum ad eum famnites Aurum misissent non indiget in-
quit auri qui talia cœnat. sunt igitur huiusmodi uiri in hac
degenāda uita nobis imitandi si & i genuis corporis uiribus
& lana mente diutius frui concupiscimus. somnus quoq;
modū excedens hebetat corpus: & a rectis actionibus nos
prohibet: est præterea litterarum studijs hostis acerrimus.
Plato enī ait. ὕπνοι καὶ ἡρώσοι μαθῦμασι πολλὰ μίση. id est somni
& labores disciplinis hostilia: quid enim dormientes facere
quod laude fit dignum possumus: & quum nihil a mortuo
differamus: nam καὶ σὶν τῷ θανάτῳ οἱ ἐστὶ ἰ. frater: mortis ut dī
uinus testatur Homerus. quod autē i rebus agendis sūma
fit utendum uigilantia idem Homerus his duobus uersibus
idicat εἰς τὴν παννύχιον ἐν δαην βαλαφόρον ἀνδρα ὃ λαοὶ πᾶσι τε
τρεφεται καὶ τὸ σσά μέμηλε. id est haud decet totam noctem

dormire consultorem uirg: cui & populi subiecti ac comissi:
& tot curę sunt. itaq; somni cibi ac portionis sit desiderio na
turali non uoluptate modus finitus: a lasciuia quoq; ac libi
dine temprandum: nam quemadmodum concubitus rarus
corpore excitat: ita frequēs ac nimius soluit. p̄cipit itaq; Py
thagoras huiusmodi uoluptates ratione frenandas: & a libi
dine haud secus quam a seuiſſimo tyranno fugiendū. unde
Sophocles iam senior quum ab eo quæreret rebus ne ue
neris uteretur? dij meliora inquit libenter enim istinc tam
quā ex aliqua furiosa profugij dominatione. qd de ira dicā
qua q ferūtur erationis potestate exisse merito dici possunt
est. n. ira ut Emius ait insanix initium. Oratius quoq; ira fu
ror breuis est: animum rege: qui nisi pareat imperat: hūc fre
nis hūc tu compesce catena. Aristoteles quoq; uir summo
ingenio quantopere ira sit comprimenda his uerbis docet.
ὡς περιεπεσὸς ἐπιδέκνυται ἄσπετος οὐκ ἔσται περιβλέψων τὸ περιεί
μενοι ἐν τοῖς ἀποσπινδύτως ὁ θυμὸς ἐπεχόμενος τῷ λογισμῷ ἐπισ
κοπεῖ καὶ συμπεσόμενοι ἐξ αὐτῶν τὸ πᾶν οὐκ ἀφίησι τῆ Διαιτοῦ ἀπε
βλέψων. i. quemadmodū fumus oculorum aciem mordens
quæ ante pedes sunt ispicere haud pmittit: ita rationē iua
dens ira infuscat: & qd ex ea fit absurde casurū cogitationē
pspicere nō sinit. ē itaq; cōprimēda nec diutius i ea como
randum nam quum a Ioue optimo maximo mortale cor
pus fortitissimus: cur iram immortalem facere cōtēdamus.
περὶ ἔτι δὲ διὰσχρόν ποτε μήτε μετὰ λαζ μήτ' ἰδὲν. i. turpe qppia
nec cū alio nec tecū facias: recte nos quidē monet Pythago
ras: nā si quicquā quod non sit efferendū cum alio cōmiser
ris: fieri haud poterit quin aliqua emanet: unde eueniet ut i
maxima uisus ifamia: summāq; tibi discrimina impendēat:
q; si solus turpe quid in te admiseris: conscientia que ficula

tormenta superat uexaberis: nullus. n. tanta flagitiorū oble
tatione tenet: quin interdū imo quā sapissime eorū cōsciē
tia mordeatur. cuius quātauis sit his uerbis ostēdit Cicero
iudices alloquens magna uis ē cōsciētix iudices & magnā
in utrāq; partē: ut neq; timeat qui nihil cōmiserit & poenā
semp ante oculos uersari putet: qui peccauerint. est p̄te rea
hoc imprimis animaduertendū: posse utiq; accidere ut fla
gitij aliquid cōmittens homines lateas: at deū optimū maxi
mū ne cogitationes quidē nre latebūt. bene ē igit uiuēdū:
ab oīq; factorū ac cogitationum turpitudine abstinentum.
πᾶν τὸν δὲ μὲν λίσσεται χύνει οὐκ ἔσται. i. oīum maxime tui ip̄ius
te pudeat optimū p̄ceptū nam cum uerecūdia impellēte
a uitijis nōnūquam desistamus: si nos metipsos uerebimur
eueniat necesse erit: ut a rebus p̄perā gerēdis sæpe tempe
remus. ἢ ταὶ δικαιοσύνην ἀσύνειν ἐργῶ τε λάβω τε. i. iustitiā exer
ce re ip̄a atq; uerbis recte Pythagoras: quid. n. humanā ui
tæ societatē comunitemque magis cōtinet: quam ut ne cui
quis noceat nisi lacesitus iniuria: reddamusq; unicuiq; qd
suum est: quæ munera profecto iustitiæ sunt: cuius fun
damentum est fides. i. dictorum conuentorūq; cōstantia: &
ueritas nihil est enim turpius magnoq; uiro indignius: quā
si cum uerbis facta non concordant: exerceri autem cum
publice: tum priuatim iustitiā debet: publice cum i gerēdis
magistratibus sine dolo malo ius dicimus: nihilq; cuiquam
aut inuidia adimimus: aut misericordia addimus. Qui affe
ctus ab eo qui recte sit iudicaturus quam lōgissime abesse
debēt quis. n. de rebus dubijs recte cōsultabit nisi ab odio:
amicitia: ira atq; misericordia uacuis oīno fuerit. nam qui
potest animus uerum prouidere ubi hæc officiū. priuatim
cum nihil alienū occupamus: nostrisq; rebus tam exiguis

quam ingentibus cōtenti uiuimus. in obscuris quoq; moni
mentis Pythagorici præcipiunt salem in uita apponēdum
id est in omni uita iustitiam exercendam quod ea ut salem
qua in non in merito Cicero Excellentissimam uirtutem
nuncupauit. cuncta seruentur. *μη δὲ λογιστὸς σαυτὸν εἶχει*
περὶ μηδὲν ἐπιζῆσθαι ἀλλὰ ἴνῳθι μὲν ὡς θανέσθαι ἀποφρατταὶ ἀποσπῆται
nec in consulte ac temere rei cuiquam uacare studeas; sed
omnibus mortem fato statutam cognosce. nihil impreme-
ditatum aggreddendum esse Pythagoras docet; nouerat. n.
uir consultissimus in rebus agendis ingenij ac consilij opes
multo plus quam uirium ualere; & priusquam quicquam
incipias consulto; & cū consulueris mature facto opus esse.
nam ex sententia quicquam cessurū sperare non possumus
nī cogitatione prius quo modo sit sperandum præmeditati
fuerimus. quod autem omnes simus decessuri nihil opus
erat ut admoneremur: quippe cum nullus sit quin domi
mortalitatis exēpla habeat. cæterum cū animaduerteret nō
nullis mortis trepidationē hinc oriri: quod futura nō præ-
cogitarent: mortemq; non expectarēt: sed frustra miserū fu-
gerent: mortis expectationē nostris animis infidere uoluit:
ut eius accessum minus formidaremus: tela. n. præmeditata
ut uulgo dicitur minus ledunt. & n. si ratione in hac re ppē-
sanda uti uouerimus: quid est in morte quod sit extimescē-
dum: cum aut finis sit: aut transitus si finis: quæ postea mi-
seria esse poterit: sicut enim antequā esses nulli subiacebas
infelicitatis: ita nec postquam esse desieris. si migratio nobis
litatur proculdubio animus. Quis uisquam tam anguste
quam in his corporis uinculis urgeri poterit. nam corpus
hoc animi pōdus ac pæna est: itaq; recte: & cum quotidiana
mortis expectatione uiuēdum est. Lycurgus. n. ille legum

lator dicere solebat: malo bene mori quam turpiter uiuere:
& Sophocles. *θανεῖν κεραιπστον ἐστὶν ἢ εἶναι ἀθλιός τὸ μὴ γὰρ*
εἶναι κεραιπστον ἢ τὸ εἶναι κακός. i. multo melius est mori quā mi-
serè uitam agere: non esse enim quam male uiuere potius
est. meditemur itaq; mortem: & duce Platone philosopho
mur: est enī philosophia ut Plato ait mortis meditatio: quæ
cum sit uitiorum expultrix: est tum reliquarum uirtutum
donatrix: tum uel præcipue iustitiæ quæ nihil alieni sibi
usurpat: quapropter non incongrue quispiam quanto inq; in
morti propius accedo: tanto iustior fio: quæ re mortem ima-
ginemur instantem: ut iusti euadamus. sed absque ipsius
mortis timore: ne uitæ cursum perturbemus. *χρηματα δὲ ἅλ-*
λοτε μὲν κατὰ σθαί φιλῆι ἀλλοτῶν λίσσθαι. i. pecunias quandoq;
acquirere stude: quandoq; perdere pecuniarum tantū com-
parandum: quātum & noitris & amicorum cum opus fue-
rit uisibus satis fit: nec omnino ijs studēdum: ut Thesaurus
terra conditos habeamus: quod penitus insanū est: ac mōte
capū. quæ. n. Liberalitas: quæ munificētia: in eo esse potest
quæ pecunias: & opes terræ priusquam amicorum fidei cre-
dit: nulla profecto. Nam citius omnes desereret: ac pderet
q̄ numulum summæ detraheret. omnis. n. eius cogitatio:
omnis spes: omnis deniq; oblectatio in defosso Thesauo
posita collocataq; est: nec unquam fieri posse putat: ut sal-
uo Thesauo amicorum auxilio indigeat. quod tum demū
haud recte sensisse intelligit: cum aliquo fortunæ incurfu
e gradu deturbatur. tunc enim nec qui eius casum doleat:
nec qui se exilij comitem pbeat nec qui in calamitate mite
sit solamen inuenitur. tunc odit pecunias: nec non & seipm
q; pecunias adorauerit: plurisq; eas quā amicos fecerit: quæ
omnia Tyrannus ille Phaleris non ignorās cū ad Aglaum

scriberet iquit. *ικπιθουαυει καμερ τδ παλττδ οσα παρεσχεν ο θεος εις μεταβολας τδς τυχης ουκ εν τδς κολασοις τδς ψυαωσ παρρησις ελλα εις πας βουληθεντας εν φιλων τδς δωρεαυ λαμβανειν.* idest quoscunq; nobis largitus est deus thefauros ad fortuna mutationes exposuimus: non in sinu terra: ut ad monebas: sed in amicos qui a nobis munera accipere uoluerunt. nouerat enim uir non minus prudens q̄ truculentus nullos pecuniarum aceruos cum fidis amicis esse confendos: nec alia de causa pecunijs comparadis iseruendū: quam ut per eas liberalitatem ac uitae splendorē ostenderemus. *Q uis. n. nesciat icciceo. τα κρηματα τιμωτα τα .i. preciosissimas honorificentissimasq; pecunias a gracis appellari:* quod ad sumptus liberales ac munificentissimos instrumenta suggerant: nam demosthenes *των διονορων.* nihil sine ijs fieri posse athenienses admonuit. comparemus igitur bono modo pecuniarum tantum: quātum ad honorifice liberaliterq; uiuendum satis sit: eas uero non nunquam etiam contemnamus. nam interdum prestat damnum facere: quā lucrum: & pecunias in loco spernere magnum est lucrum. multi etiam p̄clari sapientia uiri pecunias i profundū mare abicerunt: ut liberius philosophiē studijs uacarent. *οσα τε ααμονιασι τυχας βροτοι αλγεωχασιν αν μοιραν εχεις παρως φειε μηδε γαναιτει .i. ex calamitatibus quas mortales fato patiuntur: eas sine indignatione aequo animo feras quas fortitius fueris. optime Pythagoras. Q uis enim ignorat se ad labores ac miserias pythimorum: cum a lachrymis uitam aufpicatus sit: quæ proculdubio calamitatum futurarum nobis indicio sunt: nam bone Deus quis est homo praeter quam infirmitatis exemplum: temporis spoliū: fortuna ludū*

brūm:uarietatis ac mutationis imago: inuidia ac calamitatis:receptaculum:reliquum bilis ac pituita unde ab Apollonio in argonauticis illud mihi haud temere dictū uidet. *ελλα γαρ ου ποτε φυλα αυπαθειων αθηρωπων τερωλων ε εβημεν ολω παθι συν δε τις αει παρη παρ με βρωλε ε υφροσυνησιν ανι.* nunq̄ enim miserum hominum genus oblectatiōem toto pede conscendimus: sed aliqua semper amara nostris latitijis intercedit aegritudo. nam ut ille ait nullum est gaudium perpetuo datum. *Q* uare quō fata trahunt retrahuntq; sequamur: & quum hoc meridiana luce clarius sit mortalium neminem esse foelicem: quicquid fors tulerit aequo est animo ferendum. nam secus facere: malum est malo addere: bene igitur Pythagoras praecipit ut forte nostra contenti uiueremus. *ια σθα δε παρ πα καυθσον αυνη.* sanare te ipsum oportet quantum potes. quod cum ad corpus tum uel maxime ad animum referri debet. nam quo animo corpore praestantior ac nobilior habetur: eo diligentior curatio adhibenda est: ut in perenni sanitate atq; incolumitate conseruetur. quod tum demum fieri posse sperandum est: quum philosophiā preceptis bonisq; artibus is imbutus fuerit: corpus autem in perpetua salubritate continebitur: si frugalitatis ac temperantia studiosi erimus: simplicemq; cibum quo nihil magis salutiferum est appetemus: eaque exercitatione ante cibum utemur quae modum non transgrediatur. *α δε δε φραξεν ον παυ τωις αραυσις τουτων παλυ μοιρα αιδωσι.* idest sic autē habeto horum malorum. s. haud multū bonis uiris dare fortunam neq; n. ut Plato ait bono uiro malū quicq̄ euenire potest: nec uiuo nec mortuo: neq; unquam eius res a Dijs immortalibus

8. 8. 2. 0. 2. 2

negligentur. q̄ si non nunquam ideo miseri uiri boni per-
tantur: q̄ domesticarum rerum angustia premi uideantur:
hoc existimare debemus: nihil ad probos uiros magis attri-
nere: quam cupiditates suas intra naturalia desideria con-
tinere. quæ exiguis admodum obuijsq; ac paratis contenta
sunt. nec nos lateat haud facile euenire: ut qui longe ditissi-
mus locupletissimusq; sit idem uir bonus esse possit. felicitē
enim simul & bonum aliquem fieri necesse est: q̄ ditissimū
uero atq; optimū impossibile. q̄ si opibus affluentēs mi-
nime boni sunt: nec felix esse quisquam nisi uir bonus po-
test: superest ut opulentissimum quemque miserum esse
credamus. præstat igitur paupertatem quam diuitias cole-
re: quæ & bonos uiros reddit & propterea ab omni pertur-
batione securos. ἐρεσκεσαι στυγὸν. i. te ipsum comprime: o præ-
ceptum memoria & cogitatione quotidie repetendum: quid
enī magis uirum sapientissimum decet: quā affectibus non
obtemperare: q̄ usque adeo non nunq̄ præcipites homines
trahunt: ut iracundia insaniant: luxuria effertur: metu
exanimentur: letitia inaniter exultent: inuidia torqueantur.
nec non & cæteris perturbatiōibus de statu felicitatis de-
turbentur: unde difficilius esse se ipsum quam hostem uin-
cere ex apollinis delphici oraculo editū esse credere par est.
λέω δὸς δ' ἴν' ἄν' ἔρε πρὶ λείπεται πρὸς ὧς ἴσ' ἔσ' ἰ. mēdacijs si qd dicitū
fuerit benigne ac patienter feras docet Pythagoras Teren-
tianum illud sequendum obsequium amicos: ueritas odiū
parit nam si confutare mentientes uoluerimus: plures in-
micos quam amicos nobis comparabimus. ὁ δ' ἴσ' ἔσ' ἰσ' ἔσ' ἰ
παντὶ τελέσθω. idest q̄cquid dixeris omnino perficiendum
stude aliud. n. ducere: & aliud facere: nec cum uerbis acta
concordare summa leuitatis argumētum est: nec q̄cquam
in magis

mihī magis uitandum uidetur: quā quod a pessimo quoq;
usurpatur. Qui dum indenegando pudore haud necessa-
rio detinentur ea audent polliceri quæ nunquam sunt po-
stera præstaturi: cæterum quum promissa perficiendū tēpus
est: tunc necessario perfidiam suam aperiunt Achilles ille
Homericus quanto illud hominum genus odio prose-
queretur his uerbis optime indicauit. ἰχθέρους γὰρ μοι κείνος
ὁ μῶς ἀΐδαο πύλωνος ὅς χεῖρον μὲν κείθει ἐνὶ φρεσίν, ἀλλο δ' εἰ-
πὼν. hoc ē̄ que mihī inimicus ē̄ is: q̄ aliud in lingua proptū.
aliud in prætorē clausum habet: ac plutonis fores itaq; di-
ctis facta respōdeāt oportet: si uiri boni phiberi cupimus.
πρὸς ἑαυτὸν μὴ ἀεὶ ἄσπρον ὄπ' ἴσ' ἰ μὴ βέλτερόν ἐστι. idest quicq̄ nec dixe-
ris nec feceris quid te non sit meliorem facturum salutare
præceptum: & a quo sapientissimus quisq; minime recedit
est. n. prudentissimi uiri pensiculate q̄cquid agit agere: nec
ullam omnino aggredi rem: quæ sit paulo post penitenda.
dicendiq; duo hæc tempora maxime obseruare: uel cum de
rebus sibi recte cognitis dicendū sit: uel cum loquendi ne-
cessitate urgeatur in his nāq; solis orationem silentio esse
potiorem non ignorat. in reliquis uero taceat q̄ loqui multo
melius nouit. & quod maximi faciendū est dicenda tacendaq;
callet. βουλέων δὲ πρὸς ἑργὸν ὁ σῶς μὴ μωρὸς ἀλλήλων. i. priusquā
quid incipias consulta ne fatua peragas consilio utendum
in rebus agendis docet Pythagoras: nam quæ consulto ma-
tureq; aggredimur quin recte succedant uix fieri pōt. unde
Iocrates. βουλέων πολλὰ πρὸς τὸ λέγειν τῶν πρὸς ἑαυτὸν ὁ γὰρ
ἔστιν ἄδαιμον καλέσασθαι τὰ λεχθέντα. i. priusq̄ qd aut dicas
aut facias diu consulta: neq; n. dicta reuocadi dabit facultas.
q̄ uero temet nulloq; consilio agunt: male eueniāt necesse ē̄.
πρὸς ἑαυτὸν δὲ μὴ δὲν ὦν μὴ ἐπίστασαι, ἀλλὰ ἀνδραγαθίου ὁ σῶς ἔσ' ἰ.

id est nihil quod ignores facias sed discere quæcūq; oporteat
nam hoc pacto nihil non recte ages. Quid. n. potest recte
quod ignoretur agi? nec si quid te p̄terit discere erubescas;
tam diu. n. discendum. est quam diu nescias: uel ut rectius
dicā q̄ diu uiuas. *ἀλλ' ἵππου δὲ δίατα ν' ἔχειν καὶ ἀέριον ἀθροῦσθαι.*
. i. lauta minimeq; delitiosa utere diēta quod p̄ceptum q̄s
obseruauerit: inueniet profecto nihil esse quod ad bonam
ualitu dinem conseruandam magis conducatur. qua enim re
Asclepiades ille prusienſis cum fortuna sponſionem facere
ausus est: ne medicus crederetur: si unquam in ualidus ullo
modo fuisset: ipsa una nemp̄e qua tota uita sua utebatur
Diēta. nam uentri gulæq; tantū indulgebatur quātū necesse
erat: cibisq; uoluptati potius quam necessitati exquiritis ne
quaq; inseruiendum censebat: quos corpori multo magis
nocere quā prodesse nouerat. Quid. n. bonam ualitudinē
oc̄yus destruit: quā nimia exquiritōrū ciborū: ingurgitatio:
ambitiosaq; fames. quæ paruo nūquā est contenta paratu.
postea uero quā indiciē mētione incidimus: quid sit diēta:
& unde dicatur paucis accipe. Diēta cœnaculum est i quo
æstate cœnatur: ad umbram: hyeme ad solem: quod & cana
tio dicitur. Varro ita appellatam existimat quod in ea die
ædatur: in hortis fere ædificari solebat. hinc Diētarij uoca
bantur qui in aliena cœnacula firandi gratia se dirigebant:
quos Vlpianus plus quā fures scribit esse puniēdos: Diēta
etiā diarum hoc est unius diei cibum significat suidas.
*δίατα παρὰ τὴν διὰ πρὸθεσιν καὶ τὸ ἔναι οὐτω καὶ διαπιπας, σὺ
μαίνα δὲ τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν κρίσιν.* Quidibus uerbis col
ligit Diēta p̄iudicio: & diēta p̄ arbitrio accipi debere: nec
nō & uitā. i. Victus legē: ac rationē diēta significat: in quo
significatu hoc loco accipere necesse est. *καὶ ἀπολύξοι τῶν*

τα καὶ ὁ ἄλλος φθόνου ἔχει. . i. ea facere studeas que inuidiam
moueat quo p̄cepto ut uirtuti icumbamus bonisq; arti
bus operā demus nos Pythagoras monet: neq; n. ignora
bat unā uirtutē esse quæ & solidā felicitatē p̄staret: & inui
diā p̄pterea pareret. Quid. n. miseris malisq; artibus iburis
iuidet: nemo p̄fecto. unde nō imerito sola miseria carere in
uidia dicit: est que in p̄bris iudeas omnibus iuideat tibi ne
mo. *μη δα παντι παρὰ κερὸν μη δὲ ἀνελευθερος ἔσθις μέτερον
δὲ καὶ παρὰ ἀέριστον. . i.* nec sumptus ip̄ortune facias nec illibe
ralis sis modus. n. i oibus optimus. effusā nimis p̄dgalita
tē: tenacēq; auaritiā fugiendā docet philosophus: mediūq;
oīno tenendum: qd̄ uirtutis ē. nam cū oīs uirtus duorū extre
morū sit liberalitas quæ inter p̄dgalitatē & auaritiā mediū
teneat locū: uirtus dicenda ē: quā tota mēte amplecti debe
mus: quū p̄sertim duo eius fontes oppido q̄ probabiles sint
uerū. s. iudiciū: & honesta beniuolētia: q̄bus impellimur ut
i eos liberales simus: qui de nobis benemeriti sunt: quosq;
honestissimos amicos nouimus: tantūq; elargiamur: quantū
facultates nr̄æ patiunt. est. n. p̄dgalitati atq; auaritiæ renū
tiandū: quæ altera nimio plus quā satis est semp̄ p̄fundit:
altera nec habēdi fructu fœlix: & cupiditate quærētis miser
rima cōparadis pecunijs modū imponere nescit: unde lucia
nus haud imerito hoc epigramate illū appellat sapientem
qui se itra sumptus ac parimonie modū teneat.
*ὅς περὶ κῆρό μένος τῶν σὼν ἀγαθῶν ἀπολαύσας
ὅς δὲ βιωσό μένος, φειδὸς σὼν κτεσίνων.
ἔστι δ' ἄνερ σοφὸς οὐ πρὸς, ὅς ὁ μὴ ἴσται νοήσας.
Φειδοί, καὶ σαπῶν ἢ μέτερον ἰφρημόσαστο.*
Itaq; medio tutissimus ibis. *μη δὲ παντομολαποδισιν ἐπ' ὀμιση
σι πρὸς δὲ ἕσθαι περὶ τῶν ἡμερῶν ἔργου τρεῖς ἡμιστόν ἐπελάθων
καὶ παρέρην τι δὲ ἐξ ἄπ' μοι βρονδὸν ἐτελεσθῆ. . i.* P ij

Ducis ferocissimos ac uolētūssimos animos cōtulit: nō nē
p̄fidia illa plus quā punica: nullusq; deorum metus. Quid
carthaginenses ip̄os: nomēq; punicū deleuit: p̄fecte pro-
culdubio ille Attilij reguli palpebrę stimulisq; p̄acuti: qbus
uigilātia simul & continuo doloris tractu necatus est. quid
Alyriorū imperium ad Medos transtulit. Sardanapali me-
diūfidius efaminati penitusq; corrupti mores: quid Man-
lium capitolinū de saxo Tarpeio p̄cipitauit: penates di-
ruit: bona publicauit: nimia p̄fecto animi elatio: regniq;
affectati quam efrenata superbia contraxerat suspitio: quid
deniq; romanorū fere oēs principes p̄cipites dedit: quid ipe-
rium secundum deos maximū confregit: defidia uidelicet
pro labore: pro continētia & æquitate libido: atq; superbia:
& ex abundātib; uoluptatibus per luxum atq; libidinem
perundi perdendiq; omnia desiderium. desinamus igitur
Deorum in simulationem: & in quas incidimus erumnas
non fortunā: non sideribus non deorum deniq; uoluntatis:
sed nostris ascribamus delictis: nostris impurem sceleris
bus: uolunt ariasq; & flagitijs nostris quāsitus calamitates
nos continue pari non ignoremus. *Ἰλάμοισι οἱ τὰ γὰρ ἄνθρ
πείλας ὄντων οὐτὶ σορῶσιν ὄντε κλύουσι λύσιν δὲ καὶ ἡὼν παύροι
συνίστασι τοῖσι μὲν ἄλλοι τῶν βλάπτει φέρειας:* id est Miseri
mortales qui bona prope presentia neque inspiciunt neq;
audiunt: malorum uero solutionem pauci admodum in-
telligunt: talis fors mentes lædit. Mortalium condicio-
nem contemplatus Pythagoras: eos imprimis miseris ap-
pellat: qui bona quoq; quæ adsunt minime cernūt: nec quo
pacto se malis eripiant animaduertunt. cum sit uiri. Prudē-
tis nō quod ante pedes modo est uidere: sed etiam illa quæ
futura sunt prospicere, itaque se e malis euoluere: ut fortu-

na incurfus contempsisse omnino uideatur. *οἱ δὲ κυλίον ἀροῖς
ἂ λλοτὴ πᾶλλα φέροιται ἀπὸ τῶν ἀπομνηστικῶν:* id est non
nulli cilindris similes modo huc modo illuc feruntur ma-
ximos atq; infinitos habentes dolores dii nos quāsi pilas
homines habent inquit Plautus. q; nos in sublime nunc ia-
ciant: nunc ex altissimo dignitatis gradu ad infimum p̄ci-
pites dent: nec in una sede diutius consistere permittant: sed
aut pilarum aut ut inquit Pythagoras Cylindrorum more
modo in hanc: modo in illam partem & proiciāt & trahāt:
ut sapenuero honestissimos uiros humi prostratos: sce-
lestissimos ad summū fastigium sublato uideamus. unde
quiam uerissime Aristo dixit. *ἐοικεν ὁ βίος θεῶν ἰερῶν δὲ πολλοῦ
κίον χεῖριστοι τὸν κάλλιστον ἐν αὐτῷ κατέχουσιν τὸ πῶν:* id est si-
milis est uita Theatro: hinc est: quod pessimus quisq; Pul-
cherrimum in eo non nunquam obtinet locum. quod usq;
adeo uerum ac notū est: ut nulla sit regio nulla ciuitas que
huiusmodi exemplis nō plusquam satis sit abundet. quare
non iniuria Diphilus dixisse fertur. *ἀπερὸς δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄν-
θρώποις ἀάθος. ἐφ' ἡμέρας γὰρ τὰς τίμας κεντῆμεθα.* Hoc est
nihil mali Mortalibus inexpectatum. Diarias enim: ac
quotidie mutabiles possidemus fortunas. Apelles quoq;
ille nobilissimus picior cur sedentem fortunam pinxisset in-
terrogatus. nunq̄. n. stetit respondisse dicitur. humanarum
rerum uolubilitatem atq; inconstantiam innuens. quæ in
certa uarięq; fortunę nutu ut multi existimāt gubernantē.
*λυρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέγειν σύμφυτος, ἢ
ὄντα πρὸς ἀγνοίαν ἢ φέροντα δὲ φέροντα:* id est tristis enim comes in-
uidia nocens latuit simul cum homine nata quā admittere
haud decet sed accedētem fuger̄ duas esse eridas Heliodus

*hinc illud Plato
nam. Homini uero
ut sic dicitur Platonem.
non in Cratyl.
Dialo. de legib.
7. et de uoluntate
Dico. p. 563.*

testatur: quarū altera Aemulatio latine græce, ἐμιλος, appel-
lari potest: quā merito, συμφορὸν, .i. nobiscum natam homi-
nibusq; Coætaneam existimat. Quid, n. aliud significat uo-
luit Hesiodus cū hāc ex obscura tenebrosaq; nocte prius,
quam altera existeret genitam cecinit? Quam & tempore
& auctoritate multo hanc esse altera potiozem: quippe que
ex illa indigesta mole chaosq; una cum homine orta sit: oīa
enim bona cum homine nascuntur: mala uero ascita accer-
sitaq; sunt. hęc est quam amplecti fouereq; debemus, sola
enim Aemulatio agricolas: laboriosos ciues studiosos: Im-
peratores uigilantes reddit, nam & uicinus uicinū: figulus
figulum: faber fabrum: poeta poetā: orator Oratorē aemu-
latur, nihil deniq; est quod hoc certaminis genere homini
melius esse possit. nā quid humanū genus ad bonas artes
capescendas aemulatione magis impellit? Quam mediū fi-
dius optimus quisq; maiores suos gloria si superare nō da-
tur: æquare saltem studet, licet enim Homerus dixerit,
καὲροι γὰρ τοὶ καὶ δες ὁμοῖοι πατρὶ, πέλονται οἱ, καὲ οὐκ ἐκ
οὐκ καὲροι δὲ τε πατρὸς ἀείδει, .i. pauci admodū filij similes
patri existunt: plures deteriores: pauci uero p̄e meliores.
Aemulatione tū uirtutis q̄ sæpissime efficitur: ut a parenti-
bus liberi non modo non degenerassent: sed & eorum memo-
riam illustrasse uideantur: altera est: quam ut græci, Φθόρον,
ita nos inuidentiam uocitabimus; hanc ut declinemus fu-
giamusq; monet Pythagoras: quam licet Hesiodus multo
aemulatione posteriorem tradiderit tamen, συμφορὸν τοῖς ἀν-
θρώποις, .i. una cum hominibus genitā testatur nouerat, n.
Pythagoras quod uulgo nunc quoq; dici solet mala quam
bona facilius percipi; mentesq; humanas ad uitia quam ad
uirtutes multo esse procliuiores, itaq; τὴν ἡσυχίαν ἐρεῖδα, idest
inuidiam

inuidiam generi humano coætaneam dicere nō dubitauit:
quæ quā sit homini cū perniciosa tum pestifera Horatius
his uerbis testatur, inuidia siculi non inuenere Tyranni
maius tormentum: hippothoon quoq; inuidiæ prauitatem
non siluit his etenim uerbis in eam inuehitur, Φθόνος κενί-
στος καὶ ἀδίκωτατος βίος κενὸς τε χαιρεινὰ γὰρ βίος ἀλίθυρος, .i.
inuidia pessimus & iniquissimus deus nam & malis gaudet
& bonis tristatur at Democritus, Φθόνος σαῖστος ἀρχὴν ἀστε-
γάζηται, idest inuidia seditionis principium efficit: quid
Plutarchus de inuidiā non ne Pythagoræ astipulatur? ait
enim, Φθόνος δὲ ἀρχὴν συμφορῆς ἀνθρώπων, .i. inuidia ab ini-
tio nascitur cū hoīes eā itaq; hac uti exclamatiōne liber: ο
Inuidiam omnium malorum fabricatricē: mortis radicem: mul-
tiplicē morbū: cordis acutissimū aculeū: sed quid cordis po-
tius q̄ alterius membri stimulum dicam: quam Euripides
ubi nam ī corpore sedem locauerit se dubitare fateatur ait,
enim, τίς ἀρεμπτὴ ἢ πατὴρ κενὸν μέγα βροτῶς ἔφουε γόν, αὐ-
σώνμων Φθόνον καὶ ἢ πατὴρ κενὸν σώματος λαχὼν μέγας ἐν χερ-
σὶ ἢ παλάχοισιν ἢ παρὸ μματα ἔσθμιν ὡς ἐν μόχθῳ ἰατρῶς
μέγας τομαῖς ἀφαιρῶν, ἢ ποτὸς ἢ φαρμάκοις πασῶν μεγίστην
βῆν ἐνὶνθρώποις νόσοι, .i. quæ nam mater aut pater malū ma-
gnum mortalibus genuit infamem inuidiam? ubi & quan-
do corporis sortita partem habitat? in manibus aut uiscer-
ibus? aut ad oculos est nobis? quam erat medicis labor
magnus: secutionibus auferre: uel potiouiibus: uel medica-
mentis omnium maximū in hominibus morbum, fugienda
est igitur inuidia ut & Pythagoræ audientes firmus: & uitæ
tranquilatū cōsulamus, ζῶ παρὲν πολλῶν πεκαῶντε λύσασθαι
ἀπαντα, ἢ πασι δέξαις οἷω βῆ δαμόνι χερσῶν, .i. iupiter pater
aut multis solueres mortales omnes malis: aut omnibus

quo utantur dæmone indicares : quod si esset nullus pro-
fecto non faustam ac foelicem degeret uitam : omnes enim
quid fugiendum quidq; sequendum esset bono fauente
dæmone plane teneremus : nunc uero incertis huc atq; il-
luc uersamur casibus. cum modo bono ac propitio Dæmo-
ne subleuemur: modo maligno iniquoq; deprimamur: q; si
uirtutem bono aspirante Dæmone complecteremur : soli-
dam ac firmam fortiremur sedem. nam cætera omnia falsa:
incerta: caduca: mobiliaq; sunt: Virtus ē una altissimis defi-
xa radicibus: quæ nulla prorsus uel labefectari potest: nullo
unquam dimoueri loco. hæc grandem cum uult: sibi cõpa-
rat pecuniã : ingentes assequitur honores: maxima parit
imperia. hæc demũ ad summũ illud quod omnia expetunt
bonum perducit. ἡ ἀλλὰ σὺ θάρσες ἐπιθεῖσθαι τὸν θεόν ἐν τῷ οὐρανῷ
οἷς ἰσχυρὸς πρὸς Φέροντα φύσις ἀείκων ὑπὸ ἑκάστω. idest sed tu con-
fide: quandoquidem diuinum ē mortalibus genus: quibus
sacra offerens natura ostendit singula. nobis omnino bene
esse speradum admonet Pythagoras: cum humana natura
diuinitatis sit particeps: per quam nihil tam arduum est: ac
difficile quod non facile cõsequamur : per hanc. n. signiferi
obliquitatem intellexisse: hoc est res; fores aperuisse Anaxi-
mander Milesius primus tradit Olympiade. lviij. Signa
deinde in eo Cleostratus: sphæram ipam ante multo Atlas
Prometheus. τὴν Γραμματικὴν Φιλοσόφιας. adinuenit. unde
homines formasse: q; rudes aliquos philosophiã docuerit:
fabulara ē antiquitas. Argus τὴν τεχνικὴν ἐπιστήμην excogi-
tauit inde q; circũspectissimus esset oculenus habitus. per
hanc omnium pene naturã rerum rationem reddidere phi-
losophi: hac adiuuante cælestia contemplari: terrena despi-
cere discimus. hinc litterarum inuiciones artiumq; ac disci-

plinatum omnium excogitationes duxer̄ originem: potuit
ne unquam ut gramaticen aliasq; disciplinas omittamus :
Astrologia absq; ulla diuinitate compræhendit: minime in-
quam minime: immo eius inuentoress plus multo diuinita-
tis in se habuisse quam humanitatis credendum est: itaq; nõ
immerito Ouidius factorum libro primo eorum ingentem
uirtutem admiratus ait: foelices animæ quibus hæc cogno-
scere primum inq; domos superas scandere cura fuit: credi-
bile ē illos pariter uitijsq; iocisq;.

Altius humanis exeruisse caput.
Non uenus: & uinum sublimia pectora fregit.
Officiumq; fori: militiãq; labor.
Nec leuis ambitio: perfusaq; gloria furo.
Magnarumq; fames sollicitauit opum.
Admouere oculis distantia sidera nostris:

Etheraq; ingenio supposuer̄ suo. nõ est igitur desperadũ:
quin diuina quæ in nobis est ratione aspirante possimus ea
oia quæ ad rectum uiuendi tramitem spectant dignoscere.
ὄν ἐ σοὶ τι μέγα κερὰ τῆσδε ὄν σε κέλευσιν ἐκείσδε. ψυχὴν δὲ πο-
νὴν ἀπὸ τῶν δεσπόσδε. idest quorum si fueris particeps uin-
ces quæ te iubeo cum curaueris. animam autem labori-
bus ab istis liberabis. est itaq; summo elaborandum ope-
re: ut horum : Pythagora suadente : fiamus participes : &
quæ ipse imperat facilius exequamur: maxima enim ac dili-
genti adhibita Curatione animam omni sollicitudine atq;
anxietate soluemus. ἃ ἀλλ᾽ ἔργου φροτῶν ὄν ἐσθμὲν ἐν τε καὶ ἐρ-
μοῖς ἐν τῷ αὐτῷ ψυχῆς κέρει. idest sed cibis tempera quos di-
ximus inque purgationibus inque animæ solutione diudi-
cans. quod cum necessarium tum uel maxime saluberrim-
um est consilium. siue ad superiora id referas siue sabam

innuat: Pythagoricis. n. interdictum erat ne faba uescerent
siue q̄ habet inflationem magnam is cibus tranquillati me-
tis quærenti uera cōtrariam: siue ut ap̄d Lucianū pythago-
ras fatetur: q̄ athenienses pro suffragijs fabis uterentur. nā
q̄ animatis abstinerent quis dubitat. ἢ Φραζέτω ἑκαστος
ὡς ἴσχει ἑνώμιον στίσις καὶ ὑπερθεὶ ἀρίστην. idest & singula
confidera aurigam consiliū optimū proficiens. quod si
fecerimus: nunquā a recta uiuendi ratione aberrabimus: iu-
dicio. n. humanorum affectuum habenas continente nihil
non recte administrari potest. ἢ δὲ πολλὰ φασματὶς ἀβί-
εῖ λείουθρον ἰλθικὲς εἰς αἰθέρα τὸς θεὸς ἀμφοτέρωθεν
idest quod si cum corpus reliqueris ad purum æthera pue-
nies eris immortalis deus icorruptibilis non amplius mor-
talis & admirabilem aureorum carminum conclusionem:
qua docet Pythagoras hominū animos esse diuinos: isq̄
cum e corpore tandem excefferint reditum ad cælū patere:
quē quidē optimo ac iustissimo cuiq̄ quā expeditissimum
esse credendum est: sunt itaq̄ optimi ac sapientissimi philo-
sophi præcepta memoriæ mandanda: omniquē & tempore &
loco seruanda ut ad illam cælestem sedem animus noster:
quem Euripides quoq̄ deum appellare haud dubitauit:
aditum faciliorem consequatur.

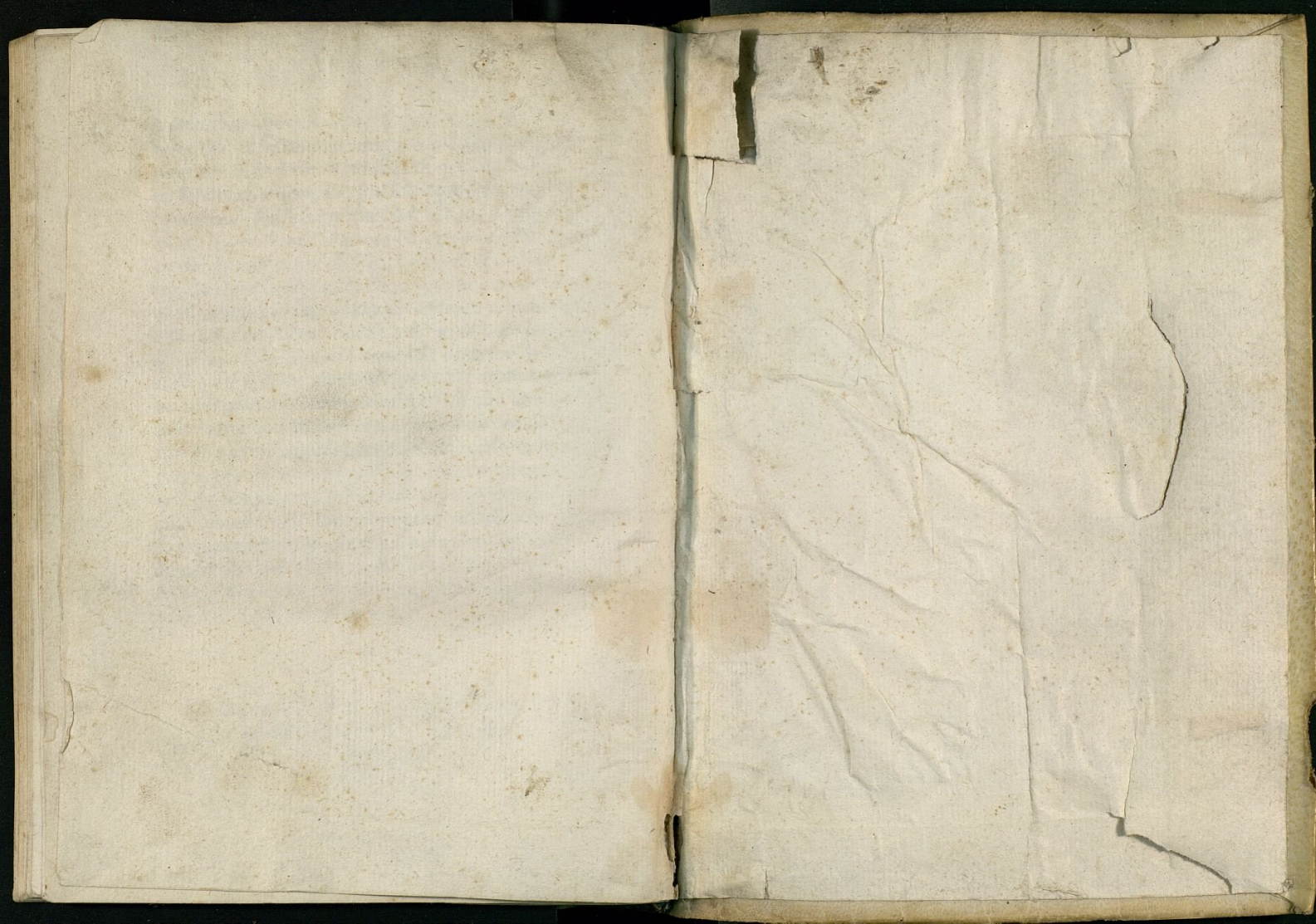
LAVS DEO.

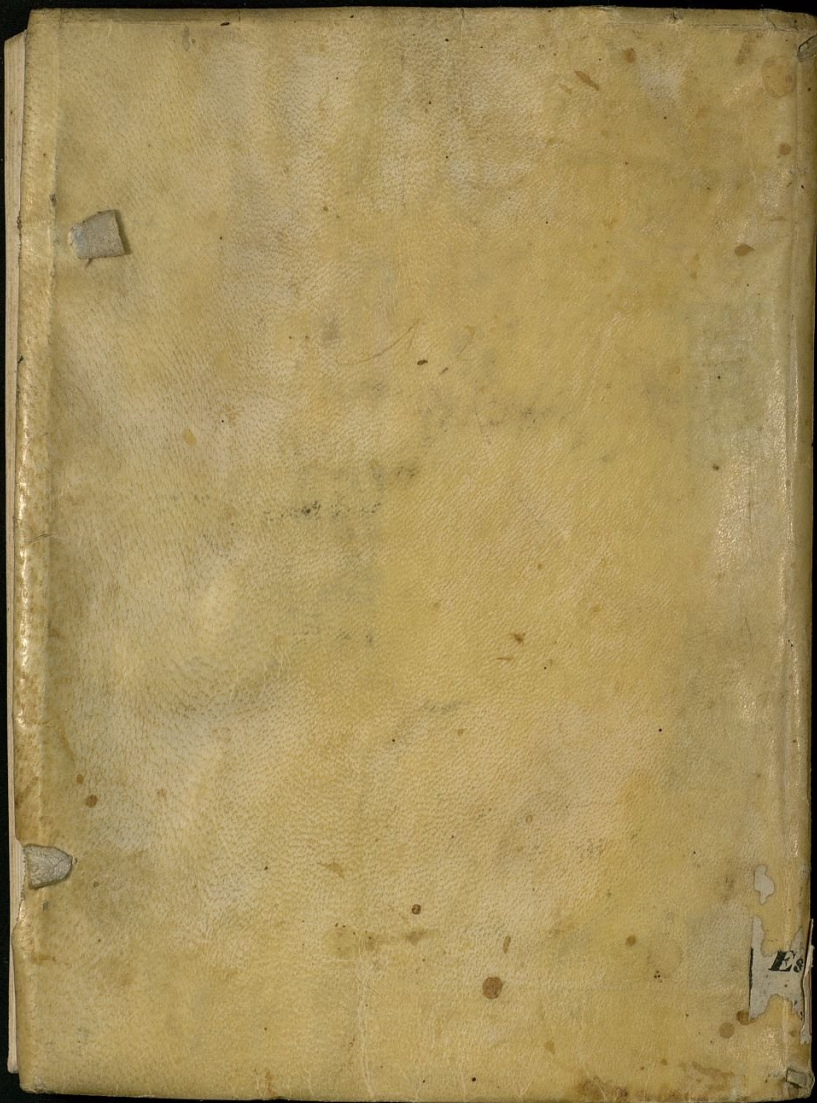
Mediolani impressum p̄ Io. de Castelliono imp̄f̄is
Andræ Calui. Anno. Dñi. M. ccccc. xxi.

Mensis Iulij.

Palmyrtia - fol. 8. icon. 16. 1.

Es